

619
1969

ეროვნული
ბიზნისცენტრი

ძეონი

№ 8 აგვისტო 1969

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სოფელი ნუკრიაში. ლენინის ძეგლთან. ფოტო თარხან არჩვაძისა.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა. შეერთდით!

ეკოე

№ 8 (393) აპრილი, 1969 წ.

გამოცემის წელი 47 ე.

ყოველთვიური საზოგადოებრივი
პოლიტიკური და სულიერ-მხატვრული
სამხატვრო ჟურნალი

დავით აღმაშენებლის ხელმოწერები

დავით აღმაშენებლის ხელმოწერები

კითხვი ჩაბნა, შუე შემოგვევება. ცე მოწმუნდილი იყო, მაგრამ წინა
ღამით თურმე გვარიანად იწვიბა და წული გაფუტულ მიწას ოსწვიარი ას-
დიოდა.

გვა ნუკრიანისაყენ გვედო. კითხვა-კითხვითი. მივაღქმო კოლმურერების
კანტორას. ეწოში შეკრებულ გლეზებს მივებალმოთ და კოლმურერების თავ-
მჯდომარე მიშა ოტიაშვილი მოვკითხეთ.

ჭობზე დაუკარნობილა პაპამ თუშური ქული მოისიდა, ორად გაცეცა და
გვიბორა:

- არ არის აქ, შვილო, ერთი კვირა იქნება, რაც უცხოეთში წავიდა.
- თავმჯდომარის მოადგილე?
- ვერც მოადგილეს ნახავთ, — გვიბორა ისევ პაპამ, — გოგია ხმალიყ
წიდან შემომხვდა, გვაზე, ბედოლოდამა მტარიკოსმა მანქანის შეკოება დაგუ-
გვიანა... ფეთიანეთი მიბობდა წწარში. თქვენ რა გაგებრებები?
- გუბიარით, რომ რედაქციიდან ვიყავით ჩამოსულები.
- პაპა შეჩერდა, ხელიდან ხელში მოიანცვლა ჭობი და გვიბორა:
- გულს ნუ გაბტებთ, შვილებო! ჩვენ აქა ვართ და ე მოწმუნდები
აქ არი, გვენი ხალხიც. გადი სოფელში, მიხედ-მიხიდე, საკუთარი თავ-
ალით დინანდი უკვლადერთი... წინაით ასეთი რაღაც იყო ნუკრიანი... ჭერი ნახეთ
აქაურობა და შერე ვილაპარაკოთ.

10.925

ნუკრიანი, როცა საუბარი სოფლის წარსულზე ჩამოვარდებდა, პირველ
სიტყვას, რიგორც წესი, უკველივის სვიმონ პაპას დაუბობენ ხოლმე. სოფ-
ლის ცოცხალი მემკვიდრე სვიმონ ნადირაშვილი ოსმოსდასებთ წილს მიტა-
ნებულთ კაცია. შიფლი თავის ასალგარბობა პაპამ სხვთა მოქმედაგირებში
გაატარა. ოზლად დარჩენილი მივი ხანგუბიდანვე სოფლის მოზოლა გლეზს
იღბა მწეუხად, შიფლი თავისი დედა და მოსწრება სხვის ცხვარს უფლდა.

როცა სოფელში ახალი ცხოვრების უქუპა შემოინათა, სვიმონ ნადირაშვილ-
მა პირველად მშინ ამოისუნთქა თავისუფლად, დარბ-დტაჟე თანასოფლე-
ლებთან ერთად პაპა წილების მანძილზე მხედ და შიშავლის რწმენით აშე-
ნებდა ბედნიერ ცხოვრებას.

გავიდა ხანი. შრომაში ნაჭათი კაცი მოხუცდა, მკლავში დონე, მუხლში ძა-
ლა და თავალი ჩინი დაკლდა. სვიმონ ნადირაშვილი პენსიაზე გადავიდა, თავ-
ისი განუყრელი, სარქლის კაუჭიანი კობაალი სახლის სხვეწზე მიავლო,
მაგრამ გული ძველებურად მხენ და სოფლის საქმისათვის ისევ სასიყოფო
ანთებული შემორჩა.

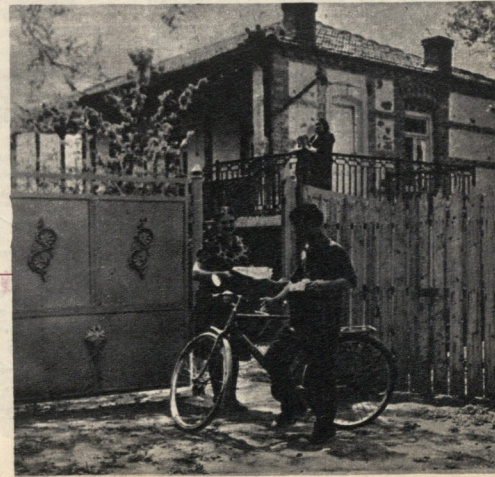
ჩამოვიღოს ახლა პაპა სვიმონი უფელ დილით სოფლის შარაზე, ვალმა-
გამოდმა წერებში მიმავლ კოლმურერებს შეეხიანება, რჩევა-დარჩევებს
მისცემს ახალგაზრდა მწეუტსებს, შერტე ფეხბაღს აღდგენულ თავის ვანუ-
ყრელ პატარა მეგობრებთან ერთად შწორილუე ხეებით მოარდილულ მდე-
ლოზე ჩამოყდება და ცისა და ბარის ამბებს წერლად წწრილად მოკოლას და-
იწყებს.

პატარებს კი უკვლადერთი აინტერესებთ — და მოხუციე შეუება მწეუტის
ხილვითან ცხოვრებაზე... რა არ ვადახდინა მას თირილითისა და ლგვის შიის
ილაღლებზე, თუ შერგანისა და ივრისბირეთის საწაითარი ხაყოვრებზე...

ემზადებიან დიდი იუბილუსთვის

ფოსტალიონი.

საქ. კ. კ. ბაიბაშვილი

საქ. სსრ კ. ბარბაქსის
ბიბ. სსრ რესპუბ.
გეგმვ. მ. მ. მ.

თვითმომკვდი წრის წევრები.

სიღნაღის რაიონის „ლენინის ანტირის“ სახელობის კოლმურწერისაში ვინი სკამიძე დეაჩიო. შემოვიარეთ კოლმურწერის ნაიძებს, დავა-
თავაღებთ საყვარელ მოვლელ ზეგებს და ბაჩა-ხაღები. მუე ტუ-
30 გადაწერაზე იყო, როცა კოლმურწერისაში რეჟისორის მოადგილე
ვაი სმალაძე, არაღის პარტიორანიციის მდივნე ვაღიარე შალაშვილ
თან ერთად, მაქანაში ჩავსება, სოფელ შემოვიდარე და სრანიძეში ჩა-
შული ნეტიონის ახლო მშენებლებში დასაჯვარდებულნი
ნეტარანლა კოლმურწერისაში შარწანელი სახეურთა წელი სანაჯა-
დლიო მანვერდებში დამთავრეს, სასოფლისმშენებო კუბტრების ეს-
ვი მოხალე მოყვანეს და რესპუბლიკის სოფლის მურწერის საინის-
ტრის და პროცავრის გარდამავალ წოილო დროს დასაჯვარდეს.

— წელს ჩვენ უფრო გადიდებული ვაღიბებლებში ვაღი. წელსაც
უნა ვახაბაშო თავი შრომისა და წოილო დროში ახელდაწვეწერებლებში
შეცავებები დიდი ბელადის დაბადების დღეს.
პირველები, ვინ ამ თხილეს შესახედრად ახალი გადიდებული ვაღე-
ბულებები იყისრა, კოლმურწერის მეახტუმეების ახალგაზრდული რკოლი
წერები იყენ. მეახტუმეებს არც სხეებმა დაუდეს ტოლი. ნეტარანლა
მეცნახებმა გაწაწვეტეს, წელს თოიოულ მეტარაზე შარწან მიღებული
48 ცენტერი უწერის ნაცვალ სულ ცოტა 80 ცენტერი მოხავდე მაინც
მიოღწ. შორხლის ხანტეარო მოხავდლიანაც ვაწარდება. მეცოვადლები კი
გვარადებიან, რომ თავინ შარწანელი სარკაროლ მანვერდებსაც გადა-
ქარებენ და ახლა ყოველ 100 ზულ დიდსაცვარე 86 ბატანს ნაცვალ 88
ბატანს ვარდიან.

თავისთავად ცხადია აქ მარტო მონდიობა არ კმობა. მოხალდინობის გა-
დიდების მონიო კოლმურწერისაში რამდენიმე პრაქტიკულად შემოწმებულ გა-
ციანილორ მეთოდს მშობრია, რომდენიმე პირველი სასურველი შედეგები
უკვე გამოიხვ.

კოლმურწერისაში გრძელდება ძიება და თავადიბული შრომა. კოლმე-
ურები ყველაფერს აკეთებენ ამისთვის, რომ შირწანელი შეახტუმორი ან-
ბული ვაღიბებლებმა და ახლო შრომითი ხანტეებში შეგდენ დიდი ბე-
ლადის ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავის თხილდეს.

მთარ ბარბოში

„სულოდს“ გასცდები თუ არა, მოახვადტებული
განტადილის ირავე მხარეს, ენწუიოლ ხილდენი
გადაქმულია კოლმურწერისაში „საქართველოს“
საფლობებლებში — ჩანს ხავერდოვანი ქლანა-
ციები, ტუნჯისა და თოთის ნარგავები, ბალე-
ნახები.

ამ უწრებუტავს მიდამოს ამწვეწეს თორიად
მოკათათე ირსართლიანი შენობა, რომლის წინ,
მიოდანზე შადრეგანი ჩქელს. ბილიკებით დაჩე-
რილ ვრკელ ბაღში სუთი თახანდელ ახალგაზრდა
ნარგავს უოივია ბინა.

„საქართველო“ ლენინორ შრომის ვახტუ
დგასა — ამცნობს ყველას დიდი წარწერა, რომელ-
ელც კოლმურწერის კანტორის წინ, შედ ხალის
შესახვდლითან არის აღმართული.

იმ დღეს, როცა ჩვენ მოვლელ რუბში ვივათი,
კოლმურწერის კულტურის სახლის დაჩანაში
სახეს იყო კოლმურწერის, რომდენიც იხილავ-
დენ ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავისა-
თვის მზადების საიბობს. ტრიბუნაზე იდგა კოლ-
მურწერის თამდომარე აღმეხანდრე კეტალია
და სახავა ამ დღადი თარიღის აღსანიშნავ საბუ-
ნავლებს.

დაჩანაში საქმიანი გაწყოიბლება იყო. ყველა
დულოსურთი უმენდა ირატორს, ფიტრებსა იმ
წოილოზე, რომდენიც იგი შეიბანდა ბელადის
თხილდესთვის მომზადებულ საჩუტრებში.
— წელსაც თავადიბები უნდა ვიწროობო,
ჩემო დედაცა, — ჩაუღლაბარავა მეჩეთი ნათელა
შეგელოამ გვერდით მჭდომ მეგობარს.

— წლადენილო წელი. უფრო სხვა არის, დიდი
თხილდეს წელია, ჩემო ნათელა, — ახვე ჩურტუ-
ლი თუხანავა ანიცა გვიგამო. ტრიბუნაზე ახალი
ირატორი იდგა, პირველი ბრიგადის მეთაური,
ლენინის ორდენისანი ბორო ქაბუტია; შარწან

„საქართველო“

„ლენინური ვახტუ“

ბრიგადამ ოცდატრამეტე ტონით მეტი ჩაის ფო-
თოლო მოკრიბა, ვიდრე გვიგამო დაუღწინებდა.
ბრიგადისი აღუტყამადა თანასოფლებებს, რომ
წელს საშუალო მეტარაზე რავანავებთ ტონა
ჩაის ფოთილა მოკრივენ.

ტრიბუნაზე ერთმანეთს ცოლდენენ ბრიგადირე-
ბი და მერგოლურები, მეჩაიებები და მეცოვადლე-
ბი — ისინი, ვინც მწინან სოფელ რუბის ოლდ-
დასის და სიმღიდრეს, ვინც ახე აუჯავა და დიდ-
დაც კაობინი ადგილები.

კოლმურწერია სჯა-ბახამა კარავა ხად განტანა.
კოლმურწერებმა მოუხმინეს მეჩეთი ნარგო მესვე-
რებს, რასანბგოს დეპუტატს ნუცი ფოთისა, მე-
სიმინდეთა ბრიგადირს პოლიკარპე შენგელიას.
მერგოლურს ვურსა თოღუას და ზეგრ სხვას.

მეჩამე დღეს კოლმურწერის კანტორის შე-
სავალოან აღმართა ღამაში სტენელ. „საქართვე-
ლო“ შეიბრდა დედასამშობლოს, რომ ამ წელს

მისცემს 20,800 ცენტნერ ჩაის მწივე ფოთოლს,
7,000 ცენტნერ სიმინდის მარცვალს, 800 ცენტ-
ნერ სიასის, 820 ცენტნერ უტრანსს, 800 ცენტნერ
ტუნჯის, 200 ცენტნერ ხილს, 200 ცენტნერ დაწ-
ნას, 150 ცენტნერ აბრეშუბის პარსს, 8,000 ცენტ-
ნერ რძეს, 400 ცენტნერ სორცეს.

მარტო ამ ვაღიბებლებში რაივი წოილის-
ფარხდენ რუბელ კოლმურწერები. მელის დამ-
დევაძე სოფელს სკოლის ღამაში სამართლიანი
შენიშნა დაწმუწენებს, აიგება ავტომობილური ტელე-
ფონის დაგურეტი ირასი ნომოითი, დამთავრდება
ავტოსატრატორო პარკის მშენებლობა.

ამ დღისმსობიორი კრებდენ კარავა ხანი ვაგი-
და, ახლა, განსაკუთრებით ზავხელის ამ ბოლო
დღეებში, ეს ციფრები ხორცს იხსენებ.
სულმოკვებლმა კოიოსბრებმა წყომამ მოყ-
ვისწრო, როცა ჩანს ქლანაციებისკენ მივადი-
ლი. წვიმის ფრადში მღივს ივნებდა ვახა მოწი-

ნაკ მეტანობრივი, ამახად „გოლგის“ მძლიერ
ტალა თოდა.

— აი, ჩვენი ადელისა — გზისთვის თვალ-
მოწყვეტული თუკა ტალად და მანქანა შეჩერა.
ის იგი წვიმა შეწყდა. მანქანად გადმოვიდით.
„სოციალისტური შრომის გმირის ადელისა
ფრაცისა“ ნაცეთი — ამოვიტოვი გულდღე-
ვინდ მივლდი ჩიხ ბუქებს ში მადარაღი ცის-
ფრად მივლდავ პატარა დაფურე. თვითონ ადე-
ლისა ნაცეთისა მოხსობელი კრედა ფოთლი.

— ძლივ მივიდა ეს წვიმა, და უმალე შეწყდა
თქვენს მოხვლისთანავე, — სასახლე სიღამის
შემდეგ, თითქმის გაჯერებულმა თუკა მან, თინაყ
წითი ვარჯულ სახულე დიმილა გადაკრისინა.

წვიმა მინტობდათ რუხელ კოლმურანებს, და
განა წარბაზი მათ? ჩიხს ფოთლი კვეთდათ ავგა-
ნებდა. მეჩაიები თი თავითი სიტყვის პატარონები
აჩიან — ნაისირი ვალდებულმა უნდა შესრულ-
დეს!

— ისედაც გვიან შევუდები კრედას, თორმეტ
წამს, — განარტობის ადენიან. ნამდვილ გაზ-
ფულე მივლდი მათში დაიწყო. ახლა კი სიტყვები
დაიჭირა და ისეთ გვილის ხელს, მგინამ აქ პირვე-
ლ ბუნებაზე დაქობილი — დაბრუნებოთ ამ-
ბილის იგი.

გმირის სიტყვა და სპექტრითა, ის ხომ ამ სუ-
ლისეუბითი ზრდის ახალგაზრდა მეჩაიებისა,
რომლებიც მის სახლოვან შრომით კვავს მიმ-
ყვებინა.

აი, თუგინდ იზოლდა ფანცვანია, რომელიც
ადელისა ნაცეთის მუხობდალ მუშაობს. იზოლ-
დალ პლანტაციის საშუალო სკოლის დამთავრ-
ებისთანავე მათწრა. აღდენას აღზრდილმ. მე-
ჩაიები ენერჯული შრომით უველს უარსაღდა
მიოქცია და იგი დღეს მოწინავე მეჩაი. ადელი-
ნას ნაცეთის მოსაზრებე პლანტაციის მუშაო-
ბუნ მისი აღზრდილი მეჩაიები — სულოყ ფაყუ-
რია, ნელე გუბუე, ზოია ფარცვანია...

— ცხრა ტონა ჩიხს წყვანე ფოთლი... — აი,
ჩი პირიბა დასერი წელს ნოვატორის მეჩაიები. ეს
გაიფიებული ვალდებულმა და იგი ამის შეას-
რულეს.

არცთუ მოკლე შრომით გზა ვაწყო ადელისამ.
მამა რომ ვარდოეცავდა, ცხრა თვის იქნებოდა;
თხოვრები წელის დედა უვეე ახალგადა ჩიხს
კრედას. საბავშლო იმის წლებში იგი უფროსების
ამოუვდა გერადი; კარგად ასწავს ადელისა —
დღესუი კი კოლოგამ ჩიხს ფოთლი ძლივს
კრედა. მოწინავე განმეცებით იგი ხალე უფრო
ფულდებულმა ჩიხს ფოთლის კრედას ოსტატობის,
სითვის ამი კოლოგამი უვეე ნორმა გაბადა, მგე-
ჩამ ეს ხალგირი რაოდა.

ადელისა გარდა, შრომის სხვა გმირებიც მუკას
კოლმურანების: დავითონ ნანაყ, შურია ხაბტაძე,
იმენა ბუღალსკია. თვე ისე არ გავი, რომ ნოვა-
ტორების რისიხელ მანაც არ შეხედდენ ახალგაზრდა
მეჩაიების და არ ცხუბარონ მათ ჩიხს ფოთლის
კრედას ოსტატობაზე, პრაქტიკულად არ უჩვენონ
კრედას წესები.

მნიშე მტკიანე შრომა. გათენიხილ დაღებამ-
დღ ის თავს მტკიანალებს ჩიხს ბუქებს, არ იხვე-
ნებოდა მის ხელში. კვეთასა მდებ „წყვანე ფორს“-
სტორბელა და ისინივე დაუღლებელ მუშაობენ.
მეჩაის შრომის შესამუშუებულად ქარაველმა
კონტრექტორებმა შექმნეს ჩიხს გარეფი მანქ-

ნა „საქარბელო“. აქც, კოლმურანებმა საქარ-
ბელოს წყვანე რაცენმა დაიდ დასრიალებენ
ლახლოვანი ხომადები. შარწან კოლმურანებმა
იც კეტარ ფატიობზე მოკრეს 48 ტონა, წელს
თი ირობო კეტარზე მოკრეს 120 ტონა ნო-
თის. შარწან ჩინებულად იმუშავეს ჩიხს მანქ-
ანური კრედას და ვასხლის ოსტატობა ამოღონ
ჩანაწამ, ამისა ათონლ და ვირაყ ხაბტაძეებმა.

აქ, სადაც უნდა მიხედვდ ჩიხს პლანტაციები თქ-
ველ თუ სიმინდის ყანები, მეტოვადლობის ფერმა
თუ საფარინგელე, უველან იგრინოს შრომით
აღუქვინეს, იგრინოთ, რომ ახლოვლებს დენ-
იბოლდე. ჩვენ გავიარე მოხსინდავ სიმინდის ფე-
რმა. რუხი სიმინდსაც გამოუნდა თავისი
დიდობატები. მათ შორის ერთი პირველადანია
თელე გელენიტი, რომელმაც შრომის კეტარზე
ას თი ცენტნერი მარცვალი მოიწა, წელს კი ახ
იც ცენტნერს გვიარდებს. გულს უფარის, არც
ვალე ახლოვანი ნოვატორის ნაკეის. სიმინდის
უფრო მოსავლის ოსტატ გერდელ უმუშევრებს ღო-
რი ოუქვან, მირი, პრიფი და პუკიყ ფარცვანი-
ცი. უველს გრეც ნაიოვთელი!

ახლა შეხედენ ენტორის პირას აგებულ მეტო-
ველობის ფერმებს: მოწინავე მწვალად მარგა-
ლიტა თოდა თითოეულ ძროხაზე წელიადმო სა-
შუალოდ წვევებს 2.800 კილოგრამს ძიქს. ახვე
სახლოვანი მწველავია ლლოა ზურტბანი.

ახლა რუხილ მეღრეები ითხოვთ არც ისინი
ჩამარტობინან კოლმურანების სხვა მოწინავეებს.
ირი ათუელე წელია, არც რაოდა დაღვავდა
მედლოვანის ფერმანი მუშაობს, შარწან თითოე-
ულ დედარზე, თორმეტის ნაცულად, ითხოვები
გუკი ვაგოზარდა. წელს კი უფრო გადიდებულე
ვალდებულმა აილი — იხრავის თითო რუხი
ფრამეტად გუკის შენარჩუნებისათვის.

შემოქმედებით აქტივობის, შრომითი აღმაკო-
ბის სათავეში კოლმურანების პატარაგანაყია
დგას. კომუნის ტებე მეთაურობენ სახლოვლო სო-
ციალისტური შენებების. კოლმურანების უვე-
ლა ბრიგადას, უველა ფერმის მშვეენეს ფერად
ლაკატები, რომლებიც ვეამინებენ, რომ ეს კო-
ლმური ლენინური შრომით ვახტუე დგას. იქვე
მაჩვენებოდა დავა, რომელზეც უვადებოლად
აღინებებს, ბრიგადისა, და ცალკულე მეჩაი-
თუ მეხმინდეთა შრომითი დღეს მუღებები.

მოწინავე ვაგოდებლობის პრიაგანდისათვის
დიდეს საქებს აკეთებენ მრავალტორიანი ვაგითი
„ლენინური“. ადგილობრივი რადიოცენტრი, ათობით
პოლიტექნიკატორი და აუტობატორი.

ძალიე კარგი წამოწევაა საველე ფურცელიც.
რომლებიც მოწინავე ბრიგადებს შუროვლიან. ეს
კარგი და უვადებოლური ხარეკი კოლმურანეთა
შრომითი წარმატებისა. დამსახურებულ სუვარ-
ლოთი ხარგებლობს საველე ფურცელი მთელ თო-
ულს ბრიგადებში: მისი რედაქტორობს პარტორგანი-
ზაციის დედანი, მერკოლური გუჩამ ფოცა. სავე-
ლე ფურცელიც მტებს არ აუღებს შრომის მოწინა-
ვეობს და ჰკიცხავს ჩამარჩინებლობს და ზარ-
ცივს. ჩვენ მოწინე ვეყავით, თუ მორავ ნიშნის
არ ინტერესითი კიბოხლოზდენ კოლმურანები!

არბოლდე ყოველმა საკოლმურანე ვეკურბის
სახლო ახე ხაბტარაული, როგორც ამ დღეებში.
აქ თავს იფარან კომუნისტები, ახალგაზრდობა,
კოლმურანები, იხმენენ ლენინებს, მოხსინებებს,
ენწამა კიბავ-პასუხის სავამიები, შეარტებენ.

დიდი აქტივობა ჩიხია თვირობის კოლმურ-
ანებთან ახლოვებ: ლენინური — რეკლამური
პრობა და რეკლამური მოკლებები მარად
მეკრედა წყაროა. მოხსინებთ ახლ მანქანებში
ლენინისმის ცალკულ სახობებზე, მოხსინებები
გამოვიდენ კოლმურანების მწვალადე „მანქ-
ანაგანდებია“. უველოთი კოლმურანე ვაგოდებ-
ლის კანონების გუკებ ვეკრავს „ლენინური“
რედაქტორი ნიხელა გარეცა.

მოხსინებები იყობის ცალკულ ბრიგადებში,
უშუალოდ პლანტაციებსა და ფერმებში. პრია-
განდებისგა შლეა ლითაქი მეტოვადლობის ბრი-
გადებში წაიკობს მოხსინებთ თემებზე. ი. ა. ლენინ
ის რეკლამური მოღვაწეობის დაწესებუ-
პირველი ბრიგადის წევრებმა მოხსინეს პრია-
განდის შლეა თაღუს მოხსინებთ თემებზე.
„ლენინი — რუტინობის ბუღალი“.

კოლმურანების პარტული ორგანიზაცია დიდ
მუშაობას ეწევა ახალგაზრდობის კომუნისტური
სულისეუბითი აღზრდისათვის. დღედნას დამას-
სოფლები ახალგაზრდებს კულტურის სახლი
მოწოდებოლ შეხედებები. აქ მათ წინავე გამოვიდ-
ენენ შრომის, რეკლამებისა და ომის უპირდების.
სოციალისტური შრომის გმირებსა ადელისა ფარ-
ცვანიამ და იმენა ბუღალსკიამ ახალგაზრდებს
უმახეს თავითანი მუშაობის გამოცდილებებზე;
ტებელს თავითებმა ბარატ ჩანწამ მოიგონა
შრომობის დღებრი ცხოვრება წარსულში და
მათი ბრძოლა კარბის დღესამიბად. ბუგერი სიან-
ტრების ებოზიდი მოუთხობი შეტრებოლ სამიშუ-
ლო ომის გმირმა შლეა ჩიხანავა. ახალგაზრდე
სიხავის მოხსინებები თემებზე „ლენინი ახალგაზრ-
დობის შეტახებ“ წაიკობს კოლმურანების
თავმჯდომარე აღმასწარე კუბლოამ და პარტ-
ორგანიზაციის მენეჯმას ვანწოე ჩიქიანმა.

კოლმურანების კლბის ფიფიე მოწოდებო-
და გამოფენა. ი. ა. ლენინის ცხოვრება და რეკლამ-
ური მოღვაწეობა, ბიბლიოთეკის მოხსინდელ-
ეს ცენტობან გამოფენას. ი. ა. ლენინი მხატვრულ
ღატებატორია...

„საქარბელოს“ სახელი შორს ვასცა და საქარ-
ბელოს ფარტლებს. რუხის კოლმურანების ორ-
ქანი იგი დაჯილდოებულმა სსრ კავშირის მინ-
ისტრია საბჭოსა და საეკონომიკური პროფსაბჭოს
გარდაშალე წილილი ღრბითი უვეე ასი წელია
კოლმურანობა სსრ კავშირის სახალხო მურერნი-
ობის მიწინავე გამოფენის მუღებში მონაწილე.
საკოლმურანე შრომის ახმდე ნოვატორი დაქილ-
დებულმა ვაგოდენის იქტოს, ვერსხლისა და
ბრიჭოას მედლებით, ყველმურად მურერანობა
დღებს პირველ ხარისხის დაბოლო. შარწან იგი
დაჯილდოებულმა იქმა „საბატო სიგელით“.

დღემდე რუხელმა შრომით წარმატებებს გვიც-
ნობობით გამოფენის ომს პავლიონში; წელს კი
„საქარბელოს“ ვეგოდებმა გზა ვაიყუფეს მტებს
თი „მევაგოდებლობის“ აგუთიონისცი.
ეს თითქმის სიმბოლოებია. იგი დღეს ჩიხს
რუხელ ლეხებს იმზე რაცენებდა, გულის ჭკვილი
იქამოა მიედ წელიწადს მქონოდა. ახლა კი აქუ-
რი კოლმურანები უვეე ვევაგოდებ ფერმობენ.
წყოვად ეს არის ხდებოვნი ცხოვრება, რომე-
ლიც ლენინის შექმნილი საბჭოეთი ასე მტკიცედ
დაამკობდა.

ბანაღ

ქობთან შეერთება წამით,
 შეყრის ჭაგარითა წარბებს,
 — ქალის მოხატვანა წადით —
 კლანდარაშვილი ბრძანებს...
 ფრთხილად შეისწორებს ნახებს,
 იტანს უცნაური ტრეფა;
 ძვირად დასჭედობა, აღბათ,
 წელან მოცეული ბრძოლა.
 პირქუშ ციხობრიდებს უყვროს
 უფრო ახარება ხარღობა...
 არას მოუტანენ უფენი,
 ხონით მოარბიყენ სავიდს.

სახელს ვადაბუჯავ კახით,
 ცხარს ჩაუთოქავს ხახას,
 ამაწერებელი ხალხი
 შეწყვეტს უთავბოლო ყუანს.
 ზერ არ მოსწრებიათ მიხი
 სიძვა, უცნაური თრთოლა,
 თრობა, უმარწურო რისხვა
 და არც წაგებული ბრძოლა.
 — ქალი მომიყვანო სწრაფად,
 ენამდ ღვთისნიერი ქალი —
 ბრძანებს ციხობრილი პაპა
 და თან იღობტება თვალად.
 სახევაფიცრულმა თომით
 შეაფიცრიაან ყველა,
 სანამ შევიდოდა ქოხში,
 მხარი შეარბია ნელა.
 ტახტზე ვადაბუჯო პარტე,
 თითქოს დაცეო დამბლად,
 ვილავ ახსინდა იქვე:
 — ბლამად ვადაუვლაბა, აუბათ.
 ქალის მოყვრებას ითხოვს
 და სხვა არაფერი ითქმის,
 ეს რომ უმეფოდ იყოს,
 ახლავ მოვეზობილიტი ექიმს!.
 თამამ პარტიზანულ ასულს
 კრძალვით მაიკითხა ხალხმა...
 — კი არ შეშინია, არ მსურს
 მივარღო მეთურის ნახვა.

მანვე წამოყვებილი, რა ვენა,
 საღ ვიგებოძოლა ერთად;
 ჩვენი ციხობრილი პაპა
 წარბიომდგენია ღმერთად.
 იმებს გამოპყვება ქალი,
 სარდლის სახელოცებს,
 ქოხში შეარტებს კვალი
 ახალდაქველურ სისხლად.
 დავტოვად, დაფავებულ ცალბედა
 ასწებს ციხობრილი პაპა
 ახლეს მოარბიდებს ხახვად,
 — ქალი, შეჩებავ სწრაფად!
 იმში დამეშქარა სამყარ
 მიქელ-გაბრიელის ცელი...
 სასწრაფებრიადად მარტენს,
 მხოლოდ დღეაკაცს ხელი —
 თვა და ხმურდოვად სახობი
 ამოდ დტარიალად ჰერტენს,
 ძვლები დაღვრებოდა თითქოს
 აღარც ტყუილები შექმნენ.
 ქალი გაიხარა უცებ,
 ქალმა დაიჭრა ყველა,
 რომ მან წაღობტებზე უცეო
 იცის ჩარსკაცის შევლა,
 იცის მოყვრება წამლად,
 იცის განჭარბება სიმწრის,
 როგორც ციხობრილი პაპამ,
 ქალის გაღვრება იცის.

„შენდამი, შენთვის, ადამიანო!“

ახეთი სათური აქვს ნიყოლოზ
 ჩაჩაბს ღირაყუბო ღმქსების ახალ
 კრებულს, რომელიც „საბჭოთა სა-
 ჭაროველიმ“ გამოცა. კითხულობთ
 წიგნს და მკაცოდ გრძობით პოეტის
 გულის სიბოძს, მის მღვდარებას,
 მის ღრმა სიყვარულს ადამიანისად-
 შ; პოეტს სწამს ადამიანის ძალა და
 ძლიერობისაღება, იგი შეხარის ზე-
 ნი ღრთის გმირებს, რომელთა შემო-
 ქმნელებითა გენამ, ნებმა და ტა-
 ლანტა დაიპყრო მანამდე მიუწა-
 დამელი შეყვარებულები. ადამიანი გა-
 იჭრა კოხნოში, მიხმა შრომითა მა-
 ნიკობამ და გამბედაობამ სახწარლე-
 ბს მოახლოდა. და ამ ადამიანს სრუ-
 ლი დუღობა აქვს მიმართოს ზღაბს:
 მე დავიკებია ზეცი, ხელუთი
 და შენს ფსევტზედც ისევ ვიყარ
 რამე
 რომ გახსნილი მაქვს ფეხი,
 ხელები,
 გავხლი ძლიერი და უფრო
 მტკიცე.
 პოეტს ერთი ღმქსისათვის „დაუშ-
 თარებელი ალტაცება“ უწოდებია. ამ

ალტაცების მტკიცე და ურუევი ხაზუ-
 ძელი — საბჭოთა საზოგადო-
 სისადა; მეორე ღმქსში „უნდა გე-
 როდეს“ პოეტი წერს — ჰყვეანდ
 უფრო ნათლად დღებობ არახოდეს მი-
 ნახავსო:
 და რა გაყვირებს, რომ დღეს
 ჩემსდეთი
 ხანშიშესული კაცე მღვდოდეს—
 დიდი სიცოცხლე უნდა
 გიყვარდეს,
 დიდი სიცოცხლე უნდა გვერდეს.
 ამ ღმქსების ერთი თავისებუტე-
 ბა კიდევ ის არის, რომ პოეტს
 მშვენიერად ვაღმოსუცია გრძობა
 იმისა, თუ რა არის ადამიანი ადამი-
 ნისათვის, რა ძალას მატებს კაცს
 სახალღვე მეზობლისა, მახლობლისა,
 მოყვასისა, როგორ ვაღდის გულის
 სიბოძ ერთი ადამიანად მეორეზე-
 ეს არ არის პატარა თემა. ამ გზით
 პოეტს ფრად კონკრეტულად და ხელ-
 შესახებ სახეებში ვაღმოსუცია ის
 უკეთადღობილდობი და ვრდელი სამ-
 ყარო გრძობებისა, რომელსაც მუ-
 მანიში მოიკვებ. აი ერთი უბრალო

ღმქსი „საყვედური“. მიიღებს დღე-
 საავადმყოფოში, და ავადმყოფთან
 სანახავად არ მიდის ის, ვისაც ვეღა-
 ზე ძილან ელოდება. „რა დავაღ-
 დება, რომ მინახული, რომ მომი-
 კიხოს, მოდი, მნახე და წუვეუმი მო-
 ხარ“, რაოდენი სიმართლია ამ უბრა-
 ლო სიტყვებში:
 ხოი იგი, როგორ გაუმხარდება
 შენი შემოსულა, შენი დანახვა,
 ფრტყვი გარდემქვანა უყვე
 დარდნად
 და შენ გინახავს, როგორც
 ჩინახავს.
 ამევე გრძობით არის გამოხარი
 მეორე ღმქსი „შენს თავს ვფიცავ“,
 რომელშიც პოეტი ამბობს: „მე არ
 მინდა, რომ ვიცხოვრო, თუ შენი
 სხვა არ ჩაწვდება სულს სიღრმეს,
 ვეღეს ფიცარს, თუ დავტრეხება შენს
 გარტყმად შენს მიღმა, მე არ მინ-
 დავა. რომ ვიცხოვრო, შენს თავს
 ვფიცავ.“
 პოეტი ახეთი ნაწი გრძობით
 წერს ადამიანებზე, სამყაროზე, მუ-
 ნებზე, იმ ზეგებზე, რომლებიც ჩვენი

დღედაქალაქის ირგვლივ შემოჭარულ
 მთებზე უზრიალდენ. და აველან
 ის მართლია თავის გულის წინაშე,
 უშუალოა, და ამიტომ ის გრძობა
 ვადაღვება მკითხველსაც.
 ღმქსში „რომში დაღვრულ შეგობ-
 რებს“ გვითხულობთ:
 ამა სიყვლილმა როგორ გაბედა
 როგორ შეგობი თვევენ გულს
 ხელები,
 იქნებ შემთხვევით ან უცებელად,
 ვეღვალთ ჩუმი და უთქმულნი.
 იქნებმა სიყვლილს ის ერძიან
 უცვლადგებში გარდასულ დუმილს,
 ისევე სიცოცხლის გრძელ ძაბუა
 მე და თვევენ შორის ვამბეული,
 ჩუმი.
 სიცოცხლისა და სიყვითის იღუ-
 მალი ძალი, გაბეული ადამიანა ვუ-
 ლებს შორის, მივიღო ძალით ვდგრს
 ამ ღმქსებში, რომლებიც გამხვე-
 ლლითა საბჭოთა საზოგადოებაში,
 მისი ადამიანებისადმი ვაღმოსუცელ
 სიყვარულს.

თ. ჩიბრაძე

Handwritten signature or mark at the bottom right of the page.

ინება სამუშაო დღე

შემდგომში, როცა საქმეს შევიწერა და თან-
დათან ხელს გამოვუდგა, ხეცაქვის რატი ვალ-
ხიანი აღარ ვხევენბოდა იჭურბოთ. გეოლო-
გიური ხალისიანად უხსნიდა უცელფერს,
გულმოხივნიდ ასწავლიდა: მატარია გიორგი-
გიც ერთგულად წინააღმდეგობას სწავ-
ლებოდა „ისე ვაქცივებო, როგორც ამას ვნ-
გულდინე“ და დუბანქელის რატიც ვაქცივ-
და, მაგრამ ერთ დღეს რაღაც დღეობოდა. რა-
ღაც ეშვა მეუფდა, დაკრა ფეხი და ისევ
ზესტავიშინო ამყო თავი, ისე რომ კაცი-
შვილი არ გაუფრთხილებო, იქ ერთხანს
უსაქმოდ იარა, ერთი-ორჯერ ის აღმუშავებ-
დნო ბეტონის ფილები და ღივი გიორგი
გაბასენდა, ბოლოს ევბარ გამასალსა და
ისევ თბილისისკენ გამოხსნა. ქარხანაში ევე-
ლდებოდა მჭევდებურად დაჭვდა. მართო დი-
რექტორს თამაზ ჭყემაძეს ძველებურად
აღარ უციონდა ზოგალები.

— აბა, რა გიყო, — უთხრა მან ხეცაქვის,
როცა ამ უქანისკენლა თხოვნი დაუწყო,
სამუშაოზე დამბარუნეო, — იმ ბრეგადაში
შენიარე უბირო კაცს აღარ მივსვლებო. არც
სხვაგანა გვაქვს თავისუფალი ადგილი, თუ
გინდა, აი, დარჩალ დღეები ჭიჭიარათან.

— რა გვქვია, ბიჭო? — ჰკითხა დირექ-
ტორმა

- გიორგი.
- რა გვარი ხარ?
- ხეცაქვი.
- მამ ჩვენთან გინდა იმუშაო?

ბიჭმა თავი დაიქნია.

— ხომ იცი, ჩვენთან მხოლოდ ვეცაიცი
ხალხი მუშაობს?

ბიჭმა ისევ დაიქნია თავი. დირექტორმა
გრძელ მავიდასთან მიმდარ შეგვრემან კაცს
გაღაბდა და ახალმოსულზე ანიშნა:

— რას იტყვი, გიორგი, მიიღებ შენს ბრი-
გადაში? კაი ბიჭი უნდა იყოს, კაი მჭებტონე
დადგება.

„ჩემი სენია ყოფილა“, გაიფიქრა ბიჭმა.
დირექტორი ისევ მას მოუბრუნდა:

— ეს ჩვენი მჭებტონეთა ბრიგადირი გი-
ორგი გეოლოგიულია, გააკვეცი და რაც გით-
ხრას, დაუჭერე.

ეზოში ბრიგადირი შხის გულზე შედგა.
სიგარეტს მოუყიდა და თვალუბში მიჩრე-
ბულ ბიჭს აღმაყურდა მოხედა.

— საღური ხარ?

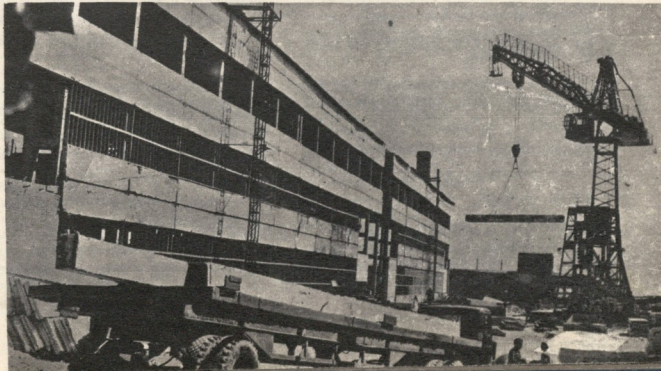
შეე ისე აქვდა, ბიჭს ერთხანად აეწვა
ბეჭები. გარშემო, ქარხნის უზარმაზარ კორ-
პუსებს შორის მოქცეულ ვრცელ ტერიტო-
რიაზე ლითონის სხვადასხვა სხმულეობი, ბე-
ტონის ევებრთედა ფილები და ფორმები
წყო. მით უკან გამაყრებულ რაბრაბგე-
და რაღაც მანქანა. მთელ სივრცეს ისეთი
აღმური ასდიოდა, რომ ბიჭს სული შეეკრა
და ძლივს გაიყო, რა ჰკითხა ბრიგადირმა.

— ზესტავიშინიდან გახლავარო! — წამო-
იყვია მან რატიშლიც.

ბრიგადირმა გაუღიმა და მერე იმ ალ-
მურეარინილი ფილებისკენ, გააღა.

ქარხნის ბი სიგარეტის წყვი

ქარხნის ეზოში.

ქარხნის მოწინავე მუშები.

ადგილი რეორგანიზაციის ჰქონდა დირექტორს; ქარხანას, პირიქით. მუშახელი სწორდებოდა, მაგრამ თამაშს უნდოდა გამოეცადა პატარა ვიორი. თანაც ცოტა დაესაჯა კიდევ მისი ასეთი ფრენილობათვის. მთელი თვე იდგა კიშკართან ხეჯაყზე, მთელი თვე, ქარხანაში მოსივლის თუ წაყვალას. იყო უკუბოლნენ ბიჭები მის დანახვებზე. «გენერალს გაემპარკოსო». ბოლოს ადგილობრივი თავმჯდომარემ დემურ ცქტიშვილმა, მენაბდეს უთხრა — «ყოლია ბიჭო», და აი, როცა პატარა ვიორგის უყვალა იმედს გადაეყურა, დირექტორმა მოლოდინულად დაიბარა და ქარხნის მთავარ ინჟინერტიკოსს ანატოლი ლუკინოვს მიჰგვარა — «ელექტრიკოსის ხელნაშა ასწავლ. სპეციალისტს შეიძენ და კეთილად დაიხარო საერთო საცხოვრებელშიც გამოუყვეს ადგილი და წელში გააშაობა, გახალსდა ვიორგი ხეჯაყზე».

ელექტრიკოსთა ბრიგადირმა ვლადიმერ პორღოვინმა მთელი თავისი ცოდნა და ოსტატობა გადასცა პატუხს და მერე დამოუკიდებელი სამუშაოც მიუჩინა, ვიორგიმაც იმარჯვა. ოსტატს ამავე წელს არ ჩაუბარა.

ასე გავედა მთელი წელიწადი, ბიჭმა საბოლოოდ მოიკლა ფეხი და დაეცრომელ, ვეჯაყებზე კოლექტორზე. შეუღლებოდა დროადირო დიდი ვიორგი, გაუღიმებდა — «როგორა ხარ სენსია», მოკოთხებდა და თავის ქნევიტ დემუბტებდა: «დიდი უშვავი ვინზე ხარ, ვინც აი გვიცნობს, ორი ხელთა ერთხელმდე ისწავლეთ».

და როცა, ამ ორიოდე თვის წინ, ქარხნის პარტიკომისიისთვის საერთო კრებაზე ელექტრიკოს ვიორგი ხეჯაყებს პარტიის წევრობის კანდიდატად ლეგდნენ, პირველი ვინც ხმა მისცა მის მიღებას, თითონ დირექტორმა თამაშს მენაბდე იყო.

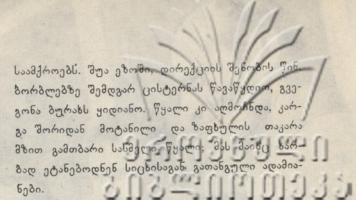
ეს ქარხანა თბილისიდან ათიოდე კილომეტრის დაშორებით, სოფელ ლილსთან მდებარეობს. იგი უდიდესია რესპუბლიკაში ამ პრივილეგიის ქარხნებს

შორის. იგი აშაბდეს უყვალ ტიპის საწარმოო ნაგებობებისათვის, საჭირო რეინაბერტონის კონსტრუქციებს, თითხმეტასათულიანი და რეინაბერტონიანი საცხოვრებელი სახლების წარულებს. ქარხანა მოლიანად მუშაობს. მისი ელექტრიკოსი გამრეკ და დეზინაჟებელი, მემარე თამარ ოსევე-შვილი, მებეტრანეთა ბრიგადირებს — გიორგი ციცილაშვილს და შოთა ტატუნაშვილს, ელექტრიკოსთა ბრიგადირს ვლადიმერ პორღოვინს, მებეტონებს ვიორგი ხეჯაყეს, სასმინი ფილიპოს და მათ ამხანაგებს გადაწყვეტილი აქვთ დიდი ლენინის დაზადების 100 წლისთვის ოქტობრისთვის შესატრენი მომავალი წლის მერე კვარტალს გვეგა და ქვეანას დამბეტიბი მისცენ ასობით უკეთური მებერი ბეტიანი და სამუშაო კონსტრუქციები.

დირექტორი თამაშს მენაბდე, მთავარი ინჟინერი ნუგზარ კუბერაკი და საწარმოო-ტექნიკური განყოფილების უფროსის მიადგილე დემურ ცქტიშვილი ქარხნის გეგმა ახლად აგებულ სამაქრის კარბუსთან დაგვიდნენ. ხელში ნახებთ ექვრით, ვიორგიმ მემუბი შემოხვეოდნენ, გახარებული საუბარი ჰქონიდათ. მთავან ცოტა დამორბეტი კიდევ მოჩანდა ერთი კორბუსი, უფრო სწორედ, მისი რეინაბერტონის ექვრის, რომლის ახლომხანელი უმარგი საშენი მასალა იყო დაბრივილი.

— აი ეს კორბუსი საცაა დამაყარებელი, — გვითხრა ნუგზარმა — აქ წინასწარდაშობილი კონსტრუქციების სამაქრია. იმ კორბუსებს კი, ახლან, განისაზღვრებთ. — ხელი გიშვრია ვან რეინაბერტონის კარბუსისაკენ, — როცა უყვალვარი ეს დაშობიდა და ჩვენი «მებეტონეტი» სრულ ძალით აშუშავდება, საწარმელოში ტოლს ვეღარავინ დაგვიდებს, რა თქმა უნდა, ჩვენს დარგში, — საჩქაროდ დასმინა ნუგზარმა და გაიქცა.

საუბრონი გამოეყვიო მოდინდგარ-პორბხრეუ

სამაქრის. შუა ვიორგი დირექტორს შენიშობს წინაბრბულზე შემდგარ ცისტრინას წაყვალვით, გვეგონა ბერტას ყილიანი, წყალი კი აღმრედა, ათი-ვა შორიდან მიტანილი და ზაღდელს თავიან მშით გამიბარა სწავლელს. მას მსმინე ზაღდელ ეტანებოდნენ სიტისაგან გათხვეული ადამიანები.

— წყალი არა გვეცხვ, — შემოგვივილი თამაშს მენაბდემ, — მარტი სასმელად კი არა, ქარხნისთვისაც არ არის წყალი... ეს ამავე ძალიან გვივილის ხელს.

საქმე ისაა, რომ ქარხნის ზაზაზე აგებულ სამაქრებზე, რომელიც ამჟამად უკვე საბიოინო დანიშნულებისაც არის და ემსახურება «თბილდავითობის» ზაზას, საყოფაცხოვრებო კმინობს ქარხანას, თოქონების ფაბრიკას და სხვა საწარმოებს, სწორედ ამ წულიტ მუშაობს. როცა საქვაბე გაჩერებულა, ქარხანაც იძულებულია შეწყვიტოს მუშაობა ტექნიკური ორთქლის უქონლობის გამო.

— გარდა ამისა, — ჩაერთო საუბარში დემურ ცქტიშვილი, — აქ, ჩვენ ქარხანასთან ჩვენი მუშების დასასახლება, სადედ ასობით ოჯახი ცხოვრობს. წყალი არც მათ აქვთ და იძულებული ვართ არა მარტი ჩვენთვის, არამედ იმთავისაც, აი ასე, ცისტრინებით ვხლოთ წყალი, ვის არ მივამბობთ დახმარებისთვის, ვერაფერს ვაძლევთ... ჰქვინი სოცეთა, დაწერეთ ჩვენს გატრებებზე, იქნებ მაშინ მაინც მოვაკვიტოქ უფრადება.

სხვათა შორის, ეს ქარხანაც ისეთვე პრობლემის წინაშე დგას, როგორც ჩვენი რესპუბლიკის მრავალი სხვა საწარმო — ეს არის მუშახელის ნაყვლობა. ყოველწლიურად აქ საშუალოდ 60-80 კაცი აკლათ. ქარხნის ხელმძღვანელმა ძალიან ცეს არ იფრებოს იმისათვის, რომ მუშების შრომისა და ცხოვრების რაყ შეიძლება უყეთესი პირობები შეუქმნას. ამ მიზნით აქაურმა ხელმძღვანელმა შეიძინეს სპეციალური ავტობუსები, რომლებსაც მუშები ჩამოჰყავს ნირობიდან, მარტი-ფიდან და სხვა ახლო მდებარე სოფლებიდან; აქვე ახალი დასახლებაც; — მუშებისათვის აგებულა ერთსართულიანი საცხოვრებელი სახლები, საბავშვო ბავა, საბავშვო ბაღი და ოთხწლიანი კომპლექსური სკოლა. ამჟამად მიმდინარეობს კიდევ ერთი ხუთსართულიანი საცხოვრებელი სახლის მშენებლობა. ამენდება კიდევ რამდენიმე ასეთივე სახლი, მაგრამ, საშუალოდ, მშენებლობის ტემპი მებრეტებელ ნელაა. სასურველია ტრესტის სამშენებლო კანტორამ მებრეტრადება მაიაქვის ამ ფაქტს, რადგან დასახლების დროზე განაშენიანება და კეთილმოწყობა ქარხანას ერთხელ და სამუდამოდ უზარუნელებელ მუშახელს მემდობს, სპეციალურბლო კადრებში.

პოლიციის ერთი პატარა ქალაქში, რომელსაც ბოლშევიკები ჰქვია, ცხოვრობს დემეტრიოპოლისი ბოლშევიკი ოსტოინი-მე იანსევი.

ბოლშევიკი, ან ბოლშევიკი, როგორც მან ბავშვობის შემდეგ მოიხსენიებოდა, ქალაქის გარის სისხტებში მუშაობს, კარგ სპეციალისტად ითვლება. ოსტოინს ვერა, ჰყავს ცოლი ვადა და პატარა შვილი.

ერთ დღეს სამუშაოდან შინ რომ დაბრუნდა, ცოლმა ბოლშევიკს საერთაშორისო სტუდენტთა საზოგადოების ტოლინი დახვებდა. მას სალამაჩოდ იწვევდა უკანისი ქალაქი ნიკოლაევი.

ვერს ბოლშევიკი და ვერს მისი მეუღლე ვერ მიმხვდარიყვნენ ვის უნდა დაერქვა მათთვის უკანინიდან ნიკოლაევი მათი ნაცნობი არავინ ცხოვრობდა, საერთოდ. ამ ქალაქის სახელი პირველად ეძიებოდა; და მანც, დანიშნულ საათზე ბოლშევიკი სალამაჩო ჩასტრანს გამოცხადდა და ტელეფონის ზარს დაუწყო ლოდინი.

- იანსევი ვერაგონ!
 - ბოლშევიკი ვერაგონი ვადა და ურთილი აიღო.
 - ალო, ალო... ბოლშევიკი ხარ?
 - დიახ, ვინმე?
 - ბოლშევიკი იანსევი?
 - დიახ, ბატონო!
- მის შემდეგ ბოლშევიკს რაღაც უცხო, მანამდე გუგონარ ინარე გამოხატული შემოესმა. — „შვილი, ავთანდილი“, გაგონა, მაგრამ ვერაფერი ვერ მიხვდა, რას ნიშნავდა ეს სიტყვები.
- ალო, ალო... ხმა აპოლოგი, ვერაფერი ვერ გავიგე!

კარგ ხანს იცადა ბოლშევიკმა, მერე უფრმოდ ში ვიდაც ქალის ხმა გაისმა:

- ალო, ცოტა ხანს მოითხოვე... მამაპაქენს გული შეუწუხება.

ცხრას ორმოცდარეობა... სამხედრო შენაერთი, რომელშიც პოლიცენტი კონსტანტინე მახარაძე მსახურობდა, საზღვარისპირა ქალაქ ვლადიმერ-ვოლინსკში იდგა. კონსტანტინეს ოქაბი იქ შეჰყავდა ჩუკანოლი.

მთელ თავისუფალ დროს კონსტანტინე შეიღებოდა, ორი წლის სტეტლანსთან და შედიოდა თვის ავთანდილთან ატარებდა. კვირაობით ქაშაქაჭიერი გადიდებდა.

ივლისის დასაწყისში კონსტანტინე მეუღლე სონია შეიღებოდა საშობალოში, ზემო ნატანგში გააშვებდა. მაგრამ ბავშვების უნახვად დიდხანს ვერ გაძლო და ცოლს დღესმა გაეგზავნა — ჩამოდიო, ორქვენილი ძაღლი მოეწერაო.

სონიან თვისი დაი, ცამეტე წლის ფაცაცა წაიყვანა ურჩინაში.

გაიპარა ფაცაცა, ხელდა ამხანაგები გაიპარა, ქალაქი გაეცოდა, სტეტლანს ათამაშებდა. წინის წასკაოლიდა შოუსოლიდა დროს ნატანგში წერილი გამოუგზავნა თანადასტვინდა, როგორ ხარო, დაიწყო თუ არა ჩაის ტრავა, მალე ჩამოვიდა და მოგებ-მარბიბდა.

ივლისის შუა რიცხვებში კონსტანტინე კივებში გაიპოძიბდა.

ამი რომ დაიწყო, სონია და ფაცაცა მარტონი იყვნენ.

ვევლადერი პირ-დაირია. ინარეოდა სახლები, იხიციბოდნენ აღაძარებენი.

ქალაქში გერმანელები შემოიპირნენ. სონის სახლი აუფიციეს და თვიანოდა სხედდა წაყვანებ.

- ფაცაცა, ბავშვებს მიღებ, გენაცადე! — ამის თქმავა მამარე ქალმა.

დროს კონსტანტინე ფაცაცა უცხო ქალაქში მარტო ორი მცირეწლოანი ბავშვი.

გაიგონა უფრო და დასწრებობის გამოცვება. ჩავროლი, დის ხედარიკ აწუხებდა, მაგრამ მკვიდი აღმანების დახმარებითა და მხარდაჭერით ქველი სდომილი არ დავია, უძლებდა უკვლავარ განსაც-

დელს, იმდის ნაერეკალი უცოცმებდა პაწია გულში.

ერთი-ორიერ დისწრებობა მეზობლებს დაუტოვა და თვიანო ცოლაფენი პური და კარტოლილი წაიღო ცისებში დისათვის გადასაცემად.

- მახარაძე... სონია... — ძლივს აგებინებდა ფანსტეტებს.

ერთიხელ ფაცაცა შესასტვლელში მავალი, ხელმხნობლი ოციციერი შეეფეთა. გაგონა ჩვეულებრივად გაუწოდა საუზმე. მან კი ნიკაი დაუშვარა ფაცაცა და სილითი უთხრა:

- შენს დას საქმელი ადარ სჭირდება, ჩვენს ის დაცხვრები!

ფაცაცა სიმწრისაგან თვალთ დაუნუნდა, ეგონა ვაციციციერი, მაგრამ მალე ღიერ მოერბია და ქალაქში გახვეული საქმელი ცხვირპირში სისხლი-მა მუნდირაში გამოწყობილ პირტეტვს. მერე ცხა რომ ფრჩხილებით სახე ჩამოეჭრა მისთვის. დახვეულმა ოციციერმა როგორც იყო მოშორა უშიშარი გოგონა, ხელი ჰკრა, მიწაზე წაქცია, იქვე მდგარ ქარისკაცს ავტომატი გამოართვა და დახვინდა ტყვიის ჭერი.

დარჩენა უტარინოდ სვეტლანა და ავთანდილი. მერე გამოინდა ვინმე ოღაცა ლოცოცა, რომელ-მაც სვეტლანა იშვილა, ძუძუთა ავთანდილს კი კარგ ხანს არავინ იყარებდა მისი ავადმყოფური ითვის გამო. ბოლოს მასაც გამოუწინდა ბატონი, ის პო-ლიწინდა ორუფე იანსევი წაიყვანა.

ცოლ-მარბია იანსევიც და მუქარა-დასხვებულ

ავთანდილ მახარაძე.

საქართველო
1883
საქართველო

ბავშვს სიყვარულის კალია გადაეარება. ბავშვს ბოლშევიკი დაარქვეს.

პოლიციის განთავისუფლებისთანავე იანსევიც მის ოქაბი საშობალოში დაბრუნდა.

მთელი ომის მანძილზე გულით ატარა კონსტანტინე მახარაძემ ცოლ-შვილის დარი. 1916 წლის ზაფხულში იგი ვლადიმერ-ვოლინსკში ჩავიდა. იქ ცოლისა და ცოლის დის დაღუპვის ამბავი შეტკობინეს, ის კი არავინ იცოდა, საიი ვაციციერს იანსევიც, ის ვინ წაუყვანა სვეტლანა.

ის დღიდან დაიწყო კენტად დარჩენილმა კონსტანტინემ დაკარგული შვილების ძებნა.

გადილოდ წლები, სად არ ეძება, ვის არ მიმართა, მაგრამ აპოდა. ბოლოს, როგორც იყო, დღევანდელ დღეს, კონსტანტინემ ქალაქიფიციის ცკვლს აიგონა. სვეტლანას ჰოვანა იმდის ნაერეკალი ადენი მამას, არჩა და ხალისი მიეცა მის ცხოვრებას. მაგრამ ავთანდილი? სად იყო ავთანდილი? ცოცხალი იყო თუ არა?

ეკვდა დღესობის სხვადასხვა ქალაქებში, ნაცნობ-ვევლად და უცნობებთან, განცხადებებს გაუტეგინა. ორუფე იანსევი საბჭოთა კავშირის არც ერთ ქალაქში არ აღმოჩნდა. მაშინ კონსტანტინემ პოლიციის მთავრობას მიმართა თხოვნით, და ასე მოაგონა ავთანდილის ცკვლს.

და აი, უკვე ტელეფონით დაუტკობარა შვილს.

გაციციციელმა ბოლშევიკმა ორუფეს ჰქვია:

- მამა, რაშია საქმე ვინ არის ის კაცი?
- ის მამაშენია, შვილი! — უნახსუბა კვილიდა.

პოლიწინდა.

1916 წელს კონსტანტინე მახარაძე პოლიციეში გეგმავარა შვილის სანახავად. მატარებელს სადგარი ოლმტრინი წაერსა. იქ უნდა შეეტკობოდნენ ოცდასხვი ნაწილს უნახავი მამა-შვილი.

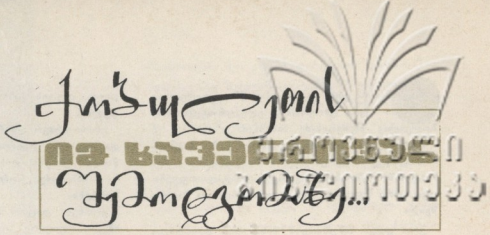
კონსტანტინემ ძლივს ჩამოგდა ფეხი. გულში ბავშვი დაუწყო ეწვლას აკვარდებოდა. თვლები ეტნება ავთანდილს. „როგორია ახლა იგი? ვისა მავსა შე?“. დღდამისქ... „აღბაა აი ის იქნება, ულ-გაშიანო“.

შეცდა. ის არ უყოფლა ბოლშევიკი.

- „ნამდვილად ეს იქნება ავთანდილი? — ახლა მეორეზე შეუტრედა თვალი.

იხვე მოტყუვდა... „აგერ ნამდვილად ის იქნება მამა?“, — ეუბნება ცოლს ბოლშევიკი.

- კონსტანტინე ბრძანდებით?
- შვილი, ავთანდილი! — მამა-შვილი ერთიხე-ორის გედადებებენ.
- არ ამბავი ატვდა ბავშვზე ტრადო. ბოლშევიკ ტრადო ვანა-ბოლშევიკის მეუღლე. ორუფენი თვითი კონსტანტინე და ბოლშევიკი.

1942 წლის ოქტომბერი... როგორცაც ის მოხდა, რომ ქობულეთში დასა-
სწავლელ ჩანკლასს ვიროვი ლინივი ჩემი კარის მებოლო აღმოჩნდა —
ჩამდგამ დიდი დრე ჩანკლასი და სამკურნალო კომბინატის სანა-
ტორიუმში მიყვებოდა. შენობის ზღვასპირა მარცხ, მეორე სათოლზე ერთ-
თი კარგი თიხა კვირა. მასთან ერთად იქ ქუთაისელი ინჟინერი (ტიმოფე-
ვი). ჩიოვიც ერთი თიხის წყურები, ძვე იყვნენ ერთმანეთთან შესამართ-
ლებელი.

ქალწუში ამოვიათ ვადილად და ისიც აუცილებლად სკვებებზე (მახარნი.
ფსალმი). მაგრამ ბულის სირინში ვარსობილ, უნდადა ხანდახან გაიც-
დებოდა დამკვრებელი „აღიღრმეობა“, სწავნებოდა ადგილობრივი მისას-
ტობის, აჭარლებს, გამოლაპარაკებოდა, მათი სიყარულს წყურვილი მოე-
ლა. მითუმეტეს, რომ თავის თავს აჭარელთა შიამშიადაც თვლიდა (ამის შე-
სახება მას ლექსი მაშინ უკვე დაიბეჭდა ჰქონდა). თითქოს ქობულეთელი
ხელმძღვანელი ამას ელოდებოდა, სკამპირის ვახდა ერთი სიგნალი, რომ
მათი ახვალფერი ღირსის, და სამზე აწვიო.

კარგად ვინებოდი ვიროვის, მაინც მაკვირებდა მისი უშუალობა. პიროს
ნასახი ან ეტვი. ეს უზარალობა, ქართული გულახდობის მას ოდენ უფ-
რო ამბობდა ვეულის თვალში. მათს ასე იყო, მაინც ან შინდელა თავი მო-
მეგებრების შინაი ვირობები. მაგრამ ჩანდა, ეს უფრო სწორად, როგორც
თუ შეკვრავინდა, გამოამხიზლებდა ხილვე ნაწინობი ბუხნა ხმა: — ეი,
ვიროვი...!

ჩემს თავს ნებას ან ვაძლედი ვაძლედი შეუთხებოდი შეუთხებოდი
ჩანკლას მასთან უკვე ვეულებდი სუბარტი შევიძობოდა. მსაფხურთან არავინ
თარი ჩანკურები მშინ ან ვაძლედი. მესტრებშიც კი ბევრი ჩანკ შეშინ-
რია. აქ სწორად ზოგიერთი მთავანი ადავდაც.

ერთ-ერთი სუბარტი ჩვენი საერთო ნაწინობი ნამდვილი პერიოდება მოვიბ-
სენი. — ბიჭო, რა არის პატრონი, მამულეპოს სკიონა? პალა, ვიროვი დარ
ვაფიციონი უფრო. აი, ამ მამულეპოსობის აფსებდა ვეულებზე შე-
ტალ. თვალისი ხიზადა ვეულის და ვეულებში. ვაძლედივე ბუხნა მინა-
ტალი თვალმდრებელ ქართული ბუხნას ან ვიროვის, კიბობადა სკაღას. —
შეიქონა... სწორად... დიდთან შენ მაჭირ ვერბენა, შენ სიბა — ჩივდა.

ვიროვიდა საერთო ნაწინობებს, მომეტებულად კი ახალაბრუნებელი შეი-
ხებოდა. სიტყვაში შიბინა და, დანებრებადი დროს მათი ახალაბრუნებელი
ერთი ახალაბრუნებელი პოეტი. — ეტვიბა, ეტვიბობა დენი უნდა იყოღის,
დინდი ვაძლედიველი ჩანკა. როცა ერთ-ერთი მათი თანამოებებზე თქვა ამ ახალ-
აბრუნებელ, როსტოლს კი სავაულებრიოდ იყოღის, უსამოებინო გრძობაში ამ
აბრუნების სახეზე, თითქოს სიცი წაული ვახადასკოს. — არა, თქვენ რაღაცას
აჭარბებთ, ვერ ვადავებებოთ!

წინდა თუ არა მშინ რამეს თვალ ამბობდა, მათ უკვე დათავრებულ
ქონდა, თუ საბოლოოდ აფიციონობდა რომანს ახალაბრუნებელი. ისტორი-
ულ რომანსაც ვეულებოდა. ისე, მე ვინა მის თიხაში ჩანკურების აჭარელ-
ებულ ფურცლებს (თეთრივე გამოჩინო) — მას ახალაბრუნებელ ქორე უმუხ-
ბეულებული სახეების, ჩიოვისებები, დაკვირვებების, შიამებზეულებს, კი-
ბობებებებს ქალაქებზე ვადანა. ურჯაბებობა ზღვასთან იყო დაკვირვებ-
ობები, მის სიგნალთან, აქ ღირსად სიციციციობა. ქობულეთში ყოფნი-
დას, მის სიგნალთან, და წაიკითხა კიდევაც ვიროს, ურჯაბებისას. მას
ერთდობდა აქობებულთა პირობებს. ის ფიქტურად ექსპონირდა იყო და
პირობად აფიციონი დიდ სიყარულთან და კიდევ უფრო დიდ იმედებს ვა-
მობობადა აჭარის და აჭარლებისადმი, ჩამოღობა პოეტი მოწოდებდა
წარმოშევალი შიოთას, იტონს ბაღალი შიულები.

დაავიწყებოდა, რომ სიბეჭერა ვადავებებოდა ჩიოდა ხილვე და ისე, გუ-
ლის მისობადაც, იტონდა მებზე: ჩიოვანი ყუარზე ვიროს აჭარის საპროც
წილა. მიღი, მიმობებზე, თქვენთან ვადავებოდა, მას, ახალაბრუნებელ შე-
მოაჭარებო... ამას ისე, სხვათა შორის, ხეჭობინი ამბობდა. ერთხელ ისიც კი
მოწოდებდა: აქ ჩიოვისის სახეს ჩავადგინე. აფიციონს მუნადას შეუდგა. ის კი,
ეტიბობა, რომ ამ შემოხილოთი იყო, ვერ ვეულებოდა წინა, მობრე ციბო-
რის, არც ზღვასთან ჩანდა ვადავებებულად ან მასსის, ზღვებზე განათბის;
უფრო მის ლეკარად ზედაპირისა და ტარების დღეობი ლიციციცი შეუ-
ბა ატყუებდა. თვალბევი ხომ ამ ზღვასებზე ჰქონდა... ხომ იცო, სწორად
ამ შიამებების სიბაღაცეს მობადა სასაბუხანა სამშობლოს, ეტვიბაში მო-
გვარობინი რომ ადავებდა... — იტონდა ხილვე. იღობდა, ისეთი ამინდი
იყო, რომ დღეობინი ზურგზე სხვადა მანდა წინდა თუ იმედობდა ვეუ-
ბა: სავერობინი შემიბობდა იგა, სასამობინი, წაილი, ურჯაბები, ეტვი-
ბობი ჰილვი მიბადა შეშინარა, კამკამა ლეკარადი იყო ვადავებებულად. პირ-
ტი მათობა იყო, მაგრამ ახალაბრუნა ან უთვლებდა და სხვადაც აფიციონ-
ებდა: კიდევაც ამ პირობის მოწოდის ყუარს, ბილითი მუნადასის ის ეტვი-
ბობი, ბილითინი სწორად.

ჩიოვი პროცედურებზე ჰქონდა დანაშნული (ვიროვის ზღვის აბაზანები),
მაგრამ ყურსაც ანთიბედა, მიიწვია იცის, ეს პერიოდ ნამდვილი მალაშია,
ჩადა აქეთ და ჩადა იქით.

შეგვიჩანდა ან დაყოფინა. ამ დღზე ვიროვი ქალწის ერთობით სკოლის
კოლეგებმა მიიწვია. ეს თითქოს მისი საბავშვო ტრინების შეგვიჩანდა
ვაჭარებდა იყო. მოგვიანებით ადგილობრივი ინჟინრის სახლში პირტის მარ-
ტინაკებში წვეულებზე მიიწვიე. ერთი აწურება სიუხვე აჭარავებინდა კე-
თილშობილური მამულეპოსობა. სიყარული, ტრინალი ქართული სიტ-

ყვისა. მათიმიდან სავანებოდა აჭარის განთლებს მინისტრი ვაჭარანე წე-
ლუკი ჩანკილა. სწრებოდა ცნობილი ეფრასტი და საზოგადო მოღვა-
წე ანტონ კულენჭიოვი. ვიროვი ცობას სავად, ბელნიტობით ციდ აღწვი-
ლი იყო, შეგვიჩანდაცულებს ფრობი ჰქონდა შესხმული.

უფრო განდიდებულად გამოდა ვირო შეხვდარა, ის კულტურის სახლში
ვაჭარია. შენც გამოდი, ჩემი პირტები დახატო; მე ეს ისედაც მანდო-
ბა მართდა, თუცა ესე უმუხუბეულებმა ამ საქმისათვის თავის შიამ-
მათალია, ადგილზე ვაჭარებდა დამეწარა მალე წილი, მაგრამ მის შესახებ ჩინ-
ბობებები ჩემი სიტყვა რომ თვითონ მომისინის, ასეთი შეშინებვა ან ყო-
ფილა. შეშინებინა სიტყვა თქვა ერთ-ერთმა აფიციონებმა დასაუბრებლად.
(ის უნდადა ვეულებინებოდა ანდილბევი). გამოვიჩინე აჭარული კოს-
წაველები. მსკინდა აჭარელი პოეტი ნესტორი მალაღონა. აჭარლებმა, მის
დასწრებდა პირბარის სტელი ჩაიყვანა სახლელი პოეტი. რატომ არავის
აჭარ ან მოვლიდა, მის კლასიკური სიტყვა ჩაუწერა, შეგვიჩანდაცულებს
ნიმუხა რომ გამოვიჩინადა თობებდასაფიციონი!

შეგვარა დღისი მიხდა. აქ ერთი არა არის დამასობიბებელი ვიროვიმ
იცოდა. რომ „პირტი წაილა“ სოფელ ქობულეთში ვაჭარინებოდა ცს-
კობის პირტული სკოლის დირექტორის თქონდა, სადაც მისე მანქანების (ს-
ტალიტი დანიჩი. აჭარისა და ჩაიონის თითქმის მისევე ხელმძღვანელი მოვიდა
მაშინ სახლად პოეტიანს სამსახროვად და მის პირობა სწავრებულა). ჩვენ-
თან ისედაც ისეგვინდა მოსიყოს და სიბიჭარი დიდი სწავრის დირექტორი,
ჩიოვლებ ვიროვი უკვე იცნობდა და ერთ-ერთი აფიციონი. დახანანი რომ ახს-
ნილდა, ისინიც სტრინებოდაც სოფელ ქობულეთს. დახანანი რომ ახს-
ნა ბიშინი და ფიცილი დაჭარებდა შეშინებულ სასტორიუმში, ან ან
დინდი ვეულებდა იცნობს აქ. შიოვული მოსიყოს და ციბობინად ჩან-
ობი სტრინებდა კი არა, ჩვენც ან ვერებინებოდა თვალბევი. შემოღობინი
თვალბევი ტბილი შიო ლილი, დადავებდა აჭარინებინებოდა — ლი-
ლინი, მანდარინი, სტრინა. თავი უტენიერი, ფრობოვანი შიამბინებოდა ერთად
ვიჩინებო. თიხაში წელს ვადავებებულ დაბაზინდა მასამილიან ერთად
ვიჩინებ ვეულებდა სიყარულად სტრინებს იტონდა ნაყისი. ან დავაჭრე-
ყდელი, თანაც ვაჭარინი ნაყოფით დახანანებულ აფიციონი. ჩვენი ხალხს
სტრინა-მასამილიანობის, ზურგინარბონის ამბავი ელით ყოფილენ ვიროვ
კიდევ მიმოფიციონს. თიხა ნანახი, ხომ იცო, სხვა არისო!

ვიროვის თვალბევი დაჭირა და წვეულებებზე თავისებური შესიყარული
დასტა წაიბეჭდა (შეგარია კარგი ხშირ მქონე დასველებული). სტრინა თუ
ქართული სიბეჭარა ან ვაჭარის, მე იმისი არა მქონა ჩაი. ერთი მომისინდა,
ჩა სიბეჭარის მღელბევი ვაჭარი. საღვებარეობების შეშინე თვითინ-
ვე ამღვდა ხილვე ნინას და ლტობარები აჭრებდა ხელს. მის შესახებ
მინდელი თუ ჩიოვისი ვაჭარის ქობულეთი.

ქობულეთულებს ვიროვის სიყარულში ვერებოდა შემოვიცილინე. ქო-
ბულეთში მეთუ ვირო ვიროვლის მამაყარებდა ნაინებინდა პირტული მუ-
ხობის თიხაში მიბაზინდა სახლად ზგასინ; თეთი პირტული შევირო, ლმა
მიხიცილები, წინანებინი სახეთვალად, ვარაგინებდა გოგოს, როგორც ხე-
ლა, სიბეჭარის მამაყარებდა ვირო. ისე შეშინებდა გოგოს, როგორც ხე-
ლა ჩანკლას მამაყარებდა ვირო. ეს დღეობინი სერობა ვადავდა აწვირა სა-
განებდა პოეტირა კალამიერი, რომელიმე ყველა გოგოსას სქობობულად
ყარადაც ვადავებდა.

შეშინებდა ვიროვის ნაინებინი ყოფინა, უკვე აჭარული კოლეგურინობის
თავგებობის ვიცი წილობის სახლში ცსწრებინებდა. ა. თობი და ჩაიონის
სხვა ხელმძღვანელები. თავიანთა მასამილიან სიყარებზე ადგებულ ვირო-
ვის სტრინობი, შეგვიჩინა კიდევაც; ამ საღვებარე ვაჭარინებ ჩემს ნაწუ-
ვიარს, მაგრამ ბუნებრივად, ვერ ამასობინი ადავბის იცოდა. ნეტავ, თუ შე-
შინებდა კი ვაჭარები (ერთ-ერთი მათგანი გოგოს „ნონის ლიონინი ადავ-
ბის სწორად ამ დღეობინი ვახდა მოსიყოს ნეჭიონი ე. ბიოგოვანს ბრწინ-
ებულ მოგების შეშინე, ერთი მასახებულ ქალმშობელ პოეტმა აღიბორო-
ბებულ დღეობევი კი ვაჭარებდა. აჭრე. ამიერიდან გოგოსად ლიონი“ და ფი-
ცილი ვაჭარდა. მისადაც თეთი მამაყარებდა შეშინებდა ვიროვი ლიონის მისი
ნიჭის თავისინებულბევი, მაგრამ ამ ექვე მომიხებდა ჩიოვინა; თავი კი
დიდაც კმაყოფილი დახანანდა.

ოქტობრის ბილი დღეს მტარებელი მივაჭარებოდა დასაუბრაქობაინე.

ასონი ბიბინა

ბ. შიქაძე — ბარელიეფი.

ვ. ურტოლიანი — ხეხსურული.

ს. კარგარეძე — კერამიკა.

ე. რაღვევიჩი — დელს პორტრეტი.

ბ. სირბილაძე — დეკორატიული კომპოზიცია.

ფ. შექვაძის პორტრეტი — ქალიშვილის პორტრეტი.

ქართული
მხატვრობის
გამოფენის
ქსონაში

ლ. ძაძაძის — გელათი.

ო. ჭიშკარიანი — მანავი.

წ. ნიქარაძე — ჩიტების გამყიდველი.

დ. გრისთავი — სტალიონი.

ვ. შერპილოვი — პორტრეტი.

მ. თოძე — ზამთარი.

მსოფლიო
ზიზღიროვნება

მთათუხეთის კვიზაჟები

ფოტო ბონდო დაღვაძისა.

გაგონი

მოთხრობა

წინარი ღამე იყო. ქუჩაში ზოგან ჩაბეტრიათ ფანტები. აქა-იქ კანტი-კუნდალ თუ გათვლიდა ტროლეიბუსის ან ავტობუსის. ღამეში მკრთალად ანათებდა გამუდმული ტაქსის მწვანე ნათურა.

ჩვეულებრივად ღამე იყო, პირი სულთა, და ქუჩას ადაკარგოდა ხმაური. მეგობრე წელა მიამყვებდა ტროტუარის დაქანცულ იყო. ტარზე დატეხული ცოცხი ილლანაში ამოჭარბა. არ ჩქარობდა.

შეუწინებლად მიიდა თავის ეზოს. არ შეხუდულა ზოგ ცოცხი ღამეზე მიივალა და იქვე მიმდებულ ხის კუნძურს ჩამოჭდა. ძალიან მოუნდა პაპიროსი, მაგრამ აღარ ჰქონდა. ერთხანს მოსუცნარად იქცა. მერე ჩაიბეჭდა ქუჩა დაწყო. შვესურბარა ამოიღო და კნაქ-კნუჩი დაუჭრა ქმა. იქ და შეეცდოდა შვესურბარას. წინარი ღამე იყო და ქუჩაში აქა-იქ თუ გათვლიდა მგზავრი.

— ვაიჭო ვიღაცამ დაგვიგინა.

- ხად?
- აი, იქ, შესხვდელში ზის.
- მაინც ვინა?
- არ ვიცი.
- მივიდები ახლო.
- არა, შენ არა, მე მარტო მივალ.

ქალშეილი ფიხარტეილი მივიდა ეზოს კარებამდე. იქვე მდებოდა გვერდიდან შეთავაზებრა. ეზოში არ შეშულა. სიამოვნებით ჩაიღმა. მერე იხვე ხსიკუნე წავიდა, რომლის უკანაც ბიჭი იყო ამოჭრებულა.

- არსო!
- აა ქინა?
- ერთით წლი.
- ვის სახარებოლო?
- არავის.
- როგორ.
- ტაულოდ შევიშენდა.
- ვინა?

— ჩვენი მეგობრე... ქვემოთ, სარდაფში ცხვარას. ცუდილი კაცია.

- ვერ შეგანჩნია?
- ვერა.
- აი ხელ ახლი მიივდი?
- ბრუკაინა.
- ვერ ხედავ?
- როგორ ვერა.
- აბა, რომ არ მოხვდება?
- მერე რა? როცა უნდა დაგვიჩაგვას, როცა უნდა.

- ღმერთმა ააშენის.
- წავიდე, დაგვიჩაგვას.
- შენ გაიქცე, მე აქიდან ვაუფრებ.
- კარგი.

გოგოთ ბიჭს შეხვდა. ბიჭმა თვალშით აუცია. გოგონას ცოცხი ფახსოვა, მერე მობრძილდა და ეზოში შეიხარა. როცა სიხვედრო გაუხსნარდა გოგონამ, მეგობრე მოხლოდ მანამ გახდა მის გაბნეულად უფას და გველი.

— უფროსო... — თქვა ჩურტულად, მერე მესხურბარას ნათესავებს ჩაიხედა ჩაიყარა და მგობრდნ ახალი ამოიღო.

მეგობრე იქ და აქნაწუნებდა შვესურბარას. ქუჩა მშვიდი იყო და კანტი-კუნდალ დადიოდა წინაქანებით.

მეგობრე ეტონზე იქ და ნათესავებს ჩაიხედა იყრია.

ეზოს წინ მანქანა გაჩერდა. შიგ შევიდა არ ანთებულა. მეგობრე გარკვევით გაიჯონა ლამპარასა ქალის იყო. მერე კაცის ახედა.

— მიხვდებო?

— ჩაგრი წუ გაქვს, ალბათ, ახლა გვერდილად ხერხანას.

— მოდი, ერთი გაყოლო. მხარეებით მიწადა. მერე მანქანის კარი გაიღო და ავიდა მიიხურა.

— ხვალ გველოდები.

მეგობრე ისევ აქნაწუნებდა შვესურბარას. ეზოსკენ მიმავალი შეთავაზებრა. იცნო. ღლიანი მეზობლის ცოლი იყო. ქალსაც შეამინდა. თავი ჩაღუნდა და ჩქარი ნაწიებით შევიდა ეზოში.

მერე მანქანა ახმაურდა, სრიალით გაუღდა ქუჩას. ქუჩა წინარი იყო. მეგობრე კი ისევ იქვე აქნაწუნებდა შვესურბარას და არაფერზე არ ფიქრობდა... არ უნდოდა ახლა ფიქრი, მაგრამ მაინც გაახსენდა და უნებლად დღე, ჩაწყრიბებულ მანქანებში... მაქრონი. წინა მანქანაში ნიფი-დღედილი იხსენებდა. ქალს თვითონ, ქაშუთა კაბა ცისა. კაცი ილიბოდა. მის ბუნდებით სახე ჰქონდა. მანქანებმა მალე ჩაიხვედა და მეტის დანახვა ვეღარ მოასწარა.

ღამე როცა სახლში დაბრუნდა, ხის ტახტზე გაუღვდოდა მიწვა. მანამ ინატრა მეგობრე, რომ მქონდა და დიდი კი არა, პატარა, თბილი იქაბი. წარმოიღინა, თითქოს ცოცხი ჰყავს... ის შვიი ქალი. ვერა და ერე იქნა, თვითონ ვერ წარმოიღინა და ფიქრის ხატი და სიზმარის ის შვიი ქალი ნახა. ის ქალი, რომელიც არახდები ენახ ცხადში და რომელსაც მახავით დღეში თვლიდა ჰქონდა. ახლა ჩატომღაც ის ქალი ღლიანი მეზობლის ცოლს შეადარა. მეზობლის ცოლი ძალიან თვითონ და ვერუნდა იყო. ის ქალი კი ხელს სხვა. შავი, გამაღარი, ღაწვებმსყვენილი და დღეში თვადილი.

ქუჩა მოხლო მიწნარდა. ახლა მესხურბარას კნაწინი აღარ იხსოვდა. მეგობრე ჩაიბეჭდა ნათესავებში მქონდა გამოჩრდილო ეზოს ნაწილად. დანერგები ჩაინთვებული იყო. ყველას ჩანდებოდა. ღლიანი მეზობლის სახლშიც გამოჩრდოდა შუი. მეგობრე წელა წამოვიდა. ცოცხი აიღო და უნებრეკით წავიდა.

განთავადის ცოტა წამოიწინდა. ქარმაც წამოხურბარა, ახლა მასაც გაიჭინა.

— ახლა შეგანა წინა წამოვიდა. მერე მალე გადილო.

ეზოში პატარა-პატარა გუბებში დატოვა. შიგ ღრუბლების ფარდოდან გამოჩინა და მიწვა გაიჭრა. ზოგან მაინც დარჩა წინის ნაკვალევი.

მეგობრე ეზოს შეთავაზებ მდგარი ოქანი მოიხედა და ცოცხს რეხავდა. ეზოში მანქანის ბუხნი გაიხა.

— ილიანა... — გაიფიქრა მეგობრე და სასურბარად ახლა გახსოვდა მანქანას გახდა. ღლიანმა ოქანამ მოივანა მანქანა.

— „პატივებით“ აქვს შემოსილებო... ჩემზე იყო.

მეგობრე შეხვდა, წელა დაუჭრა თუი. ისევ გა-

ნატრო ცოცხის რეხვდა. მერე, ხიდახა, 'რეზონის მიღე გოტანა და სახურავებს წელა ათუშა. ეზო ისევ დახვდებდა მანქანის ირავლი. იქ ახსალტე გუო, მაგრამ მაინც ჩაუხვდა წაუდი ოღრიროდარგებო.

— შუადა ბატონო, — თქვა მეგობრე, თანაც მეგობრეს ღლიანტად გახედა.

— უნდა! — თქვა მეგობრე და ჩაიბეჭდა ქუჩა დაწყო.

წაუდა ფული ამოიღო. ერთი ცალი ხელიდან გაუსლტა, ძარს გაიჭრა და მანქანის ბარბოს წინ, პატარა გუბებში ჩაუშვა.

— თუ შენ... — თქვა ღლიანმა. მერე ფულს თვადილი დაუჭრა ძარს ძებნა.

მეგობრეს არაფერი უთქვამს. წინ წაწია, ახლო მივიდა და ფეხით გამოჩინა გუბებთან ფული. მერე დანახა, აიღო და მეგობრეს უსიტყვოდ მიწროდა.

— როგორ დაინახე? — გაიჭრებდა ღლიანმა, — მე თვალზე ვერ მოვიტარი სათი გაიჭრა, შენ კი... ღლიანმა გოცდებით შეხვდა მეგობრეს დაღმუბულ თვადებს.

— წაუდა გამჭვირვალე იყო, — თქვა მეგობრე.

— მაინც საკვირველია...

— მო, ვხედავ, ბატონო, ზოგარი ზომზე მეტსაც, — თითქოს ბაღისი იხედოთ ის თქვა მეგობრე.

— გაანჩა ალბათ რას, არა? — ღლიანმა ეზმბეუდ ჩაიღმა.

მეგობრეს არაფერი უნახსოვია. ის წელა წავიდა და ოქანის გვერდით მიუღებულ ცოცხი აიღო.

— ისე წახედი, ფული წაიღე, სასხურბარისთვის გავუფრის.

— რას ბრძანებთ, მეგობრეები ვართ დღედიცაილო.

ღლიანმა გაიჭრებოთ მეგობრე იქვე, ცოცხით მდგარს, მეგობრე ვერ გაიჭო, რას გამოჭრებოთინა იღლიანა.

ცის ახედა მეგობრე. „კარავდა მოიჭინა, დღეს თანად დღე იქნება“ — გაიფიქრა, და მერე ეზოს გასვლადობის წავიდა. მან იცოდა, რომ ერთი მანქანის გვერდით, ხელში ხერხდობი, ისევ იდგა ღლიანი, მაგრამ მეგობრეს აღარ აინტერესებდა რას ფიქრობდა ახლა ის კაცი მასზე.

ბ ე ვ ნ ი ვ ი ე ა ვ ე ნ ე ა ე ი ვ ე ე ე ე ე ე ე ე ე

მატარა დ. ერისთავი

მ ო თ ხ რ ო ბ ა

ზორბალს გამოწერვოვ არუბელთა შვი ფთილები გამოინდენ, წერო-
ბივო მოსდენდენ ერთიმორეს, სახრეთისაყენ მოდოდენ. დარქან ბე-
ზომ ცხს რომ შეხედა, მეზობელი დედუკაცხეს გასავინად, ხმახალა, მოი-
ქმასავი დოაწყო:

— თუ, თუ, დომეხოს ჩემი ყურები, დილას დრუხლოს ნატაპლი არ იყო
ცაუე, მაგრამ ყურებმა დამაწესე პავილი, მაშინვე ვიპოე — ვაფადრებს მეთოქ.
შავი დრუხლები მოყოლანებოდნენ წერათოს მიდამოებისაყენ. ეტუთოდა
საღამოს ხანს კარვად მოატბორებდა აქურდობას.

მთელი კვირის განვადლობას თიბავდენ წერათოს ველ-ტუანს მიდამოს.
შეხებმარი ნაიბი ისევ ლულისფრად გამოუტბრებოდა. სოფლად რომ სახვრ-
ბას ეტახინა, ის დრო იქნებოდა; ის იყო კალმურწინობის ბრეგადირის ომბი-
ანი ხმაჟ მოსამა სოფელში — არაქათ, ხაღწონი, დიდცია და პატარაჟ ახლავე
სახეებზე უნდა გავიდეთ, იქნებ რიგორმე მოგვანროთ თივის ნამუცეკლად
აღებო.

დიდი თუ პატარა ფეწლები და ფიცხები შეხება წერათოს ნაიბ ვე-
ლებზე, ზოგნი ზეტიდნენ, ზოგნი ზინივდნენ პატარა-პატარა ბუღუღუღად, ზოგ-
ნიუ ადირდა ვრეხავდნენ ბუღუღუღებზე გადასაყურად, რომ ქარს არ დე-
შულა და არ გავინია, დანარჩენები ფიცხებით მიხდენდენ ნარჩენების მოსა-
გრეობლად.

დარქან ბებოვ ზელფოცინა გამოსულყო საშუაზოე, თან მეზობლების
გოგობი წაიფიქვანა, თიბილიდან სასუხუხულო ჩამოსულები. დარქანი
ეტუთოდა შრომიდა და ოფსს მოსახვევის ტოტი ხმარაღებდა. ვაგობი,
გუტობოდა. დიდიდენ, ბრიგადირის ავად რომ აიციდნენ, ნაიბზე ჩამოს-
ხდნენ.

— ვაიშე, დამიდეგს თვალში ეტლა არ კლიმასა, შეილო, ზომ ხედავი,
რიგორი შეყრა დრუხლები, დეღამას პარებს, ადქით, გოგობო, ადქით.
დედაშეილობას!

— ოხ, დარქან ბებო, დავასვენე რა ცოტა ხანს, აღარ შემიძლიან, —
აბუტბუტდა შატუხა, კანკებდაშუშული გოგო. მაგრამ ფიცხს მაინც წაიფი-
ხო ხელი და ისევ ბუტბუტით დეაწყო ნაიბის უფეშურად კარვა.

ბრიგადირმა უფრო მოჭრა პალიშოლის ზეტბუტს და მოამას:

— შენ ემად ენა დამოყოლი, რომ გუბუნებთან, ვაიშენი რა დამადე-
ბით სოფელ, ინსტიტუტში შედივარ და შრომადლები მინდა სტაჟიფიცი.
ბო ხედავ, ემაჟ ფიცხს ასხია შრომადლები!

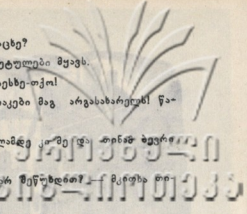
გოგონამ წერობი გადახედა ჩველ ბრიგადირს, მაგრამ არაფერი უხბრა.
ბრიგადირმა ის იყო დამინაჟ კიდევ და ჩემსკენ წაიპოვიდა. ურთიერი
მოსაღმების შედგენა ერთ ზეინანს ჩამოქდა და მეც იქ მიმავიქია.

ბეგრი ჩამოს თქმე მოასწრო, მითხრა, სამო-თიბდა მეუცს ჩუტბუტობი, სულ
კრიტიკაში მიდებინაო, ერთი აიბი, გოგუ, ძალიან მამარაჟებო.

— რომელი ვიგუა-მეთოქ, კვიოხე.

— აგრინომად მუშობს ჩვენთან. სულ კრეჟში ვივლავ მე და თამჭლო-
მარასა: „თქვენ ისე აშენებთ კლმურწინობასა, როგორც ძალბა და მამალ-
მა ააშენეს სოფელი.“ უფრო კი იმაზე ბრაზობს, რომ ჩვენ ნასმიინდრები
აღარ ვადებანით და ვბრევე დავთუხეთ ზორბალა, მარტო დავფარცხო. ერთ-
ნი ამბავი ავგიტხა, ეს არ ჩაიღწინეთო. საქმე ძალიან ცუდადა ეჭქინდა მეც
და თამჭლომარასაც. მაგრამ ლებთი ჩვენსკენ აღმინდა, ისეთი უნა მოვი-
და, რომ გადანულეხს აქობა. ჩერ შეუცა გოგუ, მანც ეტბობარი არ გაი-
ტხება: ეს შემოხვევით მოვიდა, ვანა შელამ მოვაო, ნახუარს ფრინველი შეს-
კამს და ქრიაობა რომ დადეს. ერთი დერი არ ამვიო. მერე მე მომედა
და რაბი მითხრა, რაბი!

— მაინც, ისეთი რა გიბხრა, კაცო!

— შენ თუ არა ცდი ხარ, კომლუნერნიზმში რატომ ცოლს არ ამუშავებ... იცნ სისხლზე მომივანა, კინაღამ ხათბალში მოველი ცოლი ერთი წელია რაც მოვივანე, ამა როგორ იმუშავებს, ჩერ ხალს არც ეს იცნობს. მარალოა, ფოკატურად ვერ ვამოდს, ისე ეს გაუთეებს უცილობს ხოლმე ხალსა. გიგავამ ახლა იმპზე მიივლი: აქო და ცოლს ვაუთეებს კითხვარ შრომაღლები დაუწერაო ამა რა მენსა, ნანსვლი ქალია და არ ვუთევის?! ეს გიგავა თუ არ მორქვლა, მერე სხვანარად წავუვა საქმე!

ბრადიანო ერთ წუთს შეტედა, თითქოს ფიქრობდა, სულ გადაუხალა გული თუ არა, მერე, ტეპობა, გადწვევით, შემოხვდა და ისევ დაიწყო: — არა, ვამბობდეს, ეს ხალსი რაღამ ატემა... ჩემ-ჩემად უღალაქანიაო, ვერც თავმჯდომარემ და ვერც ბრადიანომ წილობა ვერ გავვიზარდეს, ტუპო-ღად ავიჩირობო. ამდენსა ვწულობ და მაღლობს მაგერივია?

ვერსფერა ვუთხარა, კარგა ხანია ჯეით არ ვუცოდვარ და ამ სოფლის ახალი არაფერი ვცილობ. ის იყო წამოსვლას ვამარტებდი, რომ ბრადიანთან სხვითა და გულით პატვით დამწყო — სახლში უნდა მწევიყო, დანარტვტი იქ ეღალაქანიაო.

აღარ მომეშვა და მეც ვაგვეციო. ახლა მარტო ორნი რომ დავჩიბო, ღალაქარე უფრო გულიანად დაიწყო. — რას მიახმე, ცაცო, გიგავა, — ტეპობოდა ძალიან გაჯერებული იყო მას-ზე, — მე და თავმჯდომარე ძალიან შეთანხმებულნი ვიქნებოვით. ძალიანაც ვეფუჯარ და ძალიანაც მწილობა, გუბარტება რაღმ მე ვარ, მიშვედუ ვანოო შენ ვაგეთე ეს საქმეოო მოლა, ე გიგავა იმიტომ მგონია გულწრდო, რატომ არის ვანო თავმჯდომარეობით სხე კარგადო, მამა.

ამ ღალაქარე მივედი კოდეს მის წომად. სახლის კარს ვარტად ბოქ-ლოში არ ედო, მაგრამ შეინადდ იყო დატეტლო. მე ცოტა უან შევდემი, ვანი სხელით კარს აწვებოდა. რა ექნას... საღ წავიდა ის ქალი? — ჩაღალ-სარაკა, მერე გამოიბრუნდა და კარის მტეზობებს ვასმავ: — მაროო საღ წა-ვიდა თინა?

— საღ წავიდა? თვის დასაზვინად წავიდა არ იცი, საღ წავიდიო? ემანდ სხეში ეტრინება, მამა წავიდიო! — მეტებდ უმასუნა მეზობლის ქალმა. ვანი ხეშეშობდ მიაღდა კარს, — თინა, მე, თინა, — დაუწყო ძახილი. კარ-ვახნის ბრძანების შემდეგ, ალბათ თინას ვადღობა! „რა ვინდა, ცაცო, რა დაამოვიტინე!“ ყრულ მოიხმა ოთახიდან.

— გამოიხედ, ტეპობარა! ტეპობობა ვანომ თავი უტერსულად იგნანა და ცოდისთვის რომ ბოდი-ში მოიხვდა, ვამბობრატა:

— ძალიან იღვლება საწყალი ვგოო... ჩანსინებია, წინაღობები რამა გვევახ, ისეთი უტრინები არიან, სახლს არ ეტარებენ, მთელი დღე იმით ძახილში როგორც იქნა, თინამ კარი ვაგვიღო. ვანი სახლში შემოძედა, — მობრ-ძანდით, მობრძანდით, ვაიცინო, ჩემი სახლობა!

როგორც იქნა, მეც შევიდი ოთახში. უმაღ ტელევიზორი მეცა თვალში ანტენა, რატომღაც, დაბლო ეგლო.

თინა ურუადტარო ქალი არ გაზღადო, სწორედ რომ ღალაქი ეთქმობდა, ლოკები ვარდისცვაილის ფურცელს მოევაგდა, შავ ტყავებს რომ მინახავ-და, აღმატერ წარბებს ოღნავ მაღლა ეწეოდა. ეს ძალიან უხდებოდა.

— გვაჭმე რამე, ტეპობარს პური შიან! ამ სიტყვებს, მიწა ვამოხეტქობდა, მერჩინვა მაგრამ რაღა მენსა.

— ამა რა ვაგამით, აღმანინო? — მოიღ, ღორის მწვადლები შეეწვათი — კარგი აზრია.

— ბრძიყ ამიოდ, მამა! — ემანდ ქალმა და ამოიდე! — ვანი ადგა და თვითონ ამიოდ ბორ-ცი. თინამ ცდცხლის დანთება დაიწყო.

— თეფში მოიტა, თინა! — ცაცო, ემანდ თაროზვა და ვადმოიდე! — სასტუმოს თინა. ვანომ თეფშს დანაც ვამოკეცაო, მაგრამ ტუქუქანი და დღვანებულთ, ქალღელის ნაღლქებით კარგა ხანს წინად, შემდებე ეო ბრძიყ დებრა.

— თინა, ახლა ტაფა მომობანე! თინამ ტაფა ვადმოიღო, კმარამა დახდა და... — ქალო, ვიღარ ვარტეცე ტაფა? — დღვთ ცდცხლზე, ვამბებთა და ქალღელით მომწინდე. — ექა! ეტარე არ ივარტენს! — ვაფუნა ვანომ, ტაფაზე წული დაახსა და ცდცხლზე შედგა.

— რას ამბობ, ქალო, რატომ არ ვამოკეცე? — ამა ვის დღვანებულენდო, ვეღლინ ვაბუტტული შევახს. — ვადლო და მარამა ვამოკეცე, ვეცხლს-ბოქო! — რას ამბობ, ცაცო! ხომ იცხ არ ველამარტები მაგ არეხასარტები წა-ღო, შენ უფრო ვიხარებხს.

ვანომ კარი ვიხარა და წავიდა. მის მისვლამეც კომეცე ორინ ბეგრ-ბეგრ ვისაუბრებო კალტურაზე.

— ცოტა მოსწავინა ჩვენი სოფელი, ხომ არ მწეხებო? — მერხა თო-ნამ.

— არა, რასა ბრძანებთ, პირიქით, მე ძალიან მომეწონა. — დანა, მარალოსა ბრძანებთ, ზუსტულში კარგი ჩრდილი იღის. ისე კი, კულტურული დღვანისათვის სოფელი მარტდობარ წახებია. ვერ იყო და, დე-დამიღობა ამომირო სული, პურის გამოცობას არ ეცოლა. ახლა ამ გიგავამ გა-ვიტარა საქმე! — თვის დასაზვინავუ გამოკვეყო. ქალაქში პურიც გამოიხვავ-არია და არც თევა დასაზვინი. არა, არა, ნანდვილად ვერ ვამბატუნებს ხალსს, სოფელში რომ აღარ უტერდებთ გული. აი, თუ ვინდა ჩვენს სოფელში — სამიოდღვანთმეტეც კომბლანდ ოცდაერთიოთა ექ. ის ოცდაერთი კომბლანდ იოვლებია, მაგრამ ახალგაზრდობა ფრტარ...

— რას ამბობთ. ქალბარონო თინა, მამს მის საომოსხვითი ქვეყნა ვის და-ვეუტებო?

— ღალაქარე ადგილია, ბატონო არიოდ, მაგრამ ერთი ეს მიმბრძანე — სხვას რომ ასე ტატლად უმადავებო, აყვეს თვითონ რაღ დადასახლდი ქა-ლაქში?

— არ ვაღვანახლებულდვარ. კოვასანო არ ვაგვიგნინათ? იტარი ზოროტქ-ნიკოსი ვარ... ეველა რომ ვადაროხს, იქიანდ ფესს არ მოვიცლი.

— რა ვიცი, მე ეს ქალაქელი მეგონი! — დამიორტება თინამ.

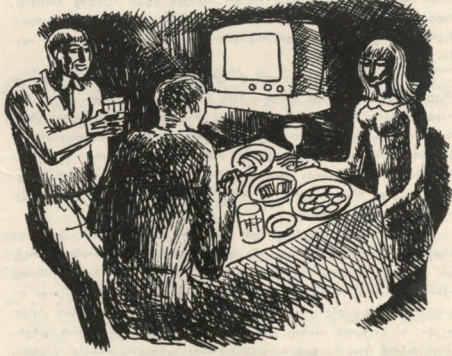
— აი, მშვენიერი ტელევიზორი ტქინოო... რადიომიღები, ვინდა ბერ-ლინს ჩარტოდ და ვინდა ღღინანტარს. ეცინო არ ვაგლიათ, მამ რალს მიხტ-რით ის ქალაქს?

ის იყო ვანომაც შემოაღო კარი. სულ მაღე სურფარ მოვუსხედით. ვანომ უღალაქე პირველად ოქახის დასახლების სადღვარტლო დალია.

— აი, შენ ჩემი ტეპობარ ხარ, — მითხრა მან, — ჩემს ოქახში პირველად მოხვდი და გულით გტებვი — ეს ქალი რომ არა, ჩემი საქმე წაუხლო იყო. ისეთი უკრიალი, ხელშეობი ცდცხლი ვაძღს. თანდა ძალიან კელტტურული განაღლებლები აღმანინა. ჩვენს დროში ეს უახისოდ საში წაწავდა!

დაღინებული და დღვარტებული ვაბრუნდებოდი შინ.

კარგა ხნის მერე შევიტეე, რომ ვანი და მისი ქალაქში ამირებ თურემ წასვლა.

უნახური მონება

ნანასტაშიძე

მეგობრის ბავშვებთან თამაში გაერთო. უცებ საათი შევხვდი. დრო სწრაფად გაქრალოყო. მაშინვე წაივლიდი.

— დარჩი, შიკა დედა, ჩვენთან დარჩი! — შებეჭუნა პეტელასაივი სიფრიაძე გოგონა და ხელში დაჭირა.

— უნახი, მამუა, შენც უნახი, შეგებენ, რომ შიკა დედა არ წავიდეს. — წერიალი ხმით შესძახა გოგონამ ძმას. მას კი ბოლოხა ლოყები გამოპრიადა. თავლები ვარსკვლავებით უფიცობდა.

— დარჩი, შიკა დედა, დღეს ვეძუე, ჩემთან დავაძინებია! — დინჯალ თქვა ბავშვმა და მსუქანი თაობი შეშაპაქლა.

— დედა! დედა! — გასძახეს ორივემ. — შიკა დედა მიიღი!

ჩავიხსენებ, მათი რბილი, სათუთი ლოყები და თმები ჩემს სახეს იღამურებოდა, ეალურებოდა. ალაც მე მიწოდდა მათთან დაშორება.

— დარჩი, ვეჭვებები დარჩი! — მოხვდა ჩემი მეგობარი, მაგრამ ვეღამა რაღაც ჩემი ტკივილი დამწყო და სახეზე რომ არაფერი შედინა, საჩქაროდ გადავკოცნე სამივე, პალატა ჩავიყვია, ქული შუბლებზე ჩამოვხატე და უკნისა გამოვიღე. ვარკი ცოლად, ცოტაობი ქროდა, ცოტაობი თოვდა, მაგრამ ვერაფერს ვგრძნობდი, ისე ვამბობარ ვიყავ ბავშვებით სახეს იჭახის სიბოხოთ.

დაშაშობი მქონდა ჩასახველი და ფრთხილად მივლიდი, რომ ფეხი არ ამტურებოდა. ვადაკვეთი ქუჩიდან ჩემს წინ წყვილი გამოვიდა. ისინი ისე თვალაყვებოდა მოკვროდნენ ერთმანეთს, რომ შიგლი ქვეყნიერების არსებობა სრულიად დავეწყობიდი, ეს განსაკუთრებით ქალზე თქმობდა. მას უახლოვდები ქურკი იცხა, ფეხები ვინავე მაქონდა, ისე როგორც ეს თამამმა ქალბუნა იცხა. ვარგვნიბა თითქმის ნაწინის იყო, მაგრამ რაღაც ისეთი ბუროსუი ვიყავი, რომ არაფერზე და არავსზე არ მიწოდდა ფეხი, არც ნაცინიხზე და არც უფროსზე.

ის წყვილი კი ხან ქრებოდა ჩემს თვალწინ, ხან ჩნდებოდა. და როცა ჩნდებოდა, აუფრულებოდა იმ კარგ განწყობილებას, როგორცთუც გამოვედი იმ თბილი იჩაბიდან. ყველაზე უფრო ის იყო, როგორც ჩანდა, ისინი იქით მივიდოდნენ, საითაც მე. ისე ჩქარა ვერ ვვალდი, რომ დავეციდი და გახტეწრო, არადა უნებურად უნდა შეგებებდა მათთვის, როცა წინ ვივლიდი. აი მიუხეობს, ისინი ტროლიბუსის გაჩერებისაკენ მიდიან, ვაჩერდნენ, მაგრამ ქალს რა ვაჩერებს — ხან შარბებუ უსაბს თიბებს იმ ცაცხა, ხან სახეზე, ერთი სიტყვით, აღურახს იღვრება და ზედ აღნება.

ნაწილი საქციელია, მაგრამ არ მინდა, რომ-მეს ნაწილებზე ისეთი აღმანი ერიოს. ანამომ არ მინდა ვიფიქრო მხოვე. და ვფიქრო ბავშვებზე რომელნიც შემომძახოდნენ:

— დარჩი, შიკა დედა!
მე იმ ვაჩერებასთან არ მივდივარ, მეორე მხარეზე უნდა დავდივარ. ქალი ნახეიო ბავშვები ტროტურს, რომ არაღაქმს და იმ ქალს სხვათადაც არ ვაფხვდ. სასულიო არ ვაფხვდ იმ ცაცხას, რამეცსაც უაღის თავი სათამაშოდ მიუცია იმ ქალსათვის; ჩემს თვალწინ არაღაქმს და იმ ქალს ვაჩერებ მაქვს.

გამონდა ტროლიბუსიც. მე მეგონა, ერთად მივლიდნენ, მე მეგონა, ამ ცაცხს ქალი თავის სახლში მივაგვდა. არა, ქალმა მკლავები გაშალა, ატრბა, ვაღაბვია, ცაცი ვაღაბვინა, იმ წუთში შურებრებული ტროლიბუსის კარი ჩახუთნი ვიღო.

— სვამამდე! — ვაღაფოვდი ცაცხა და ავიდა ტროლიბუსში.
ნეტავ დამახვება მისი სახე, რა აქვს საერთო ამ ქალთან? ნაწილია, მაგრამ არ მინდა ჩემს ნაწილებზე შორის იყოს ამისთანა მამაკაცი. ამასოდ იტყვიან დედა — დაოხადიო, ამის ვაღაბვინდეს რაღა ეტყებზე.

ტროლიბუსი წავიდა შეტრიალად, ახლა ვარკვევით გამოჩნდა მისი ოფოფითი ვაჩემილი თმა. თითქმის ნაწილია. არა, არ მინდა მაგისთანა ნაწილი შეტრიალად და... მის წინ ჩარკვიო იღვა მეორე მამაკაცი. მეც ვერ ვაფხვდ, მიწინად ამბობარ, თუ აფხვდ იმ მაღალი სახლიდან ჩამოტყუებს ლოკავით, ქალი კი ვითომც აქ არაფერი მომდგარა.

— ახ, არილ, ვაჩერებია! — ვაქვანა, შეტრბოდა, ვაღაბვია და ვაღაბვია. მამაკაცი იღვა, ლოკავით ურჩავდა იღვა. ილექტრონის შუკი პირბარპირ სცემდა მის სახეს. ილექტრონის შუკზე თოვლის ფტეტლები კანტიურბადა. ვარკვევით ჩამოდიოდა ციდან და სიხნულში იმსუქლებოდა. ცაცი კი იღვა ლოკავით და თითქმის ნაწილი იყო. მაგრამ არ მინდა მუცაღეს ასეთი ნაწილი.

- ვინ იყო ის დავივი? — ხმა მრისხანე იყო.
- აა ეტვიანო! — ყალბი ღიმილი იფარა ქალმა სახეზე.
- ფიცი მწამს, ბოლო მაკორებებს, მოღამიარ ფულიანია? ვინ იყო მეტივი?

— შეთბევეით შეშხვდა, მეზობელია, ხომ არ ვაფხვდი! — ეტყობა ნიწან. ში მოხვდა, რომ ასე ეწერარა. მაგრამ ჩერ თავი მოაკატუნა, ვაფიქრა: თუ დამინახა, როგორ ვაკაცოლე, არაფერი ეწმულებოდა. შერე ცაცხს სიწითლი ისარგებლა და ხმა ათმბოდა.

— შეთბევეთ ვაფხობი, სად ივათი?
— სად უნდა ვყოფილიყავი, დავარგედი? — ქალმა მაქა გახვდა. ილექტრონის შუკი დაეპრიადა. ქურკის სახელი ვაღაფნა და სახის დაღვინიბობარი არ ვაიტება. როგორც ეს თამამ ქალს სჩვევიაო, ტურხეზე სარყვინებელი თითი მიიღო.

— რომ დავეწვებოდი, აქ არ ვეწვებოდი! — ხელი საჩქაროდ დამალა და ვაფიქრა: „ამას ცოლიც უნდა, შევლიდეს არ ეთმობს, მაგრამ მეც ხომ მინდა ვარბობა!“ — ახლა მასზე ფიქრი ჩქარა შეუქვიტა. ისეთი რამ უნდოდა ეოქვა, რომ ეს უსამომიგება თუ არ ვაფხვებტვობდა, შეწმულებულიყო მაინც.

— იცი, არილ, ვაჩარებებს დროსაც ვარკვი ყოფილხარა! — დაუტკბა როგორც შქარანულიც და სახეზე ღიმილის ნიღბი აიფარა. იმდენი ელანარკა, იმდენი ქება-ღიღებე შესტყვდა მას ვაჩარებებს, რომ ბოლოს ვაყვირა. შერე ხელი ვაგოსდო და თავის სახლსაკენ წაყვანა.

ერთი ვაკაცილა, მეორე მივაყვ: „ავუტვილიდი!“ და „აგულიბილი!“ — ასეთებზე ამბობენ ალბათ.

სულ ვაფხვებოდა, რომ მეორე მხარეზე უნდა ვაღაბვულიყავ და ტროლიბუსში მივაქვებარეყავ. ვულქარევი მოვაჩაბებდი სფირისხობლი, რომ არ დავეცემებოდა. უარბობი ჩემი მეგობრის მობოღიშება მესმობდა; იცი, ჩემი მეუღლე რაღაც ისეთ საქმეს მოვიყვია, რომ საშხაბურში ვვიწინამოდ უნდებდა დარჩენა. ხანდახან ბავშვებსაც ვაფხვინებდი, ყველაფერს მოვიტავებ და ის მინდა არ მოდის, მაგიდაზე დაუწყობს საქმეს და მთელი დღის საქმით მოქალაქობი მეც მივაჭვები ხოლმე. მოვა დადღელიც და მეურნება:

- შენ დაიძინე, ჩემს თავს მე მოვეუღლა!
- ...აი თურქარ როგორ საქმეს მომიტვებია, ჩემი ყოილი მეგობარი, კარგია, რომ არაფერი არ იყო!
- ...ამ უსამომიგო ფიქრებით დამძიმებულზე ისე მივაღვეტი ჩემს სახლის კარს, რომ ვერც კი ვაფხვდ:
- ურჩებო: კი ისევ ბავშვების წყრილად ხმა ვაჩემებოდა:
- დარჩი, შიკა დედა!

ნეტავ დავჩერებლიყავ!

საითო სხაბაშვილი

პაპანო სიკვდილთან

თავი მიუხედავად

გვამს გაყვითლას დადინდა, რომ ღორა მოფუკერი ვიღაც დაახრჩო. ფრჩხილებში ჩარჩინილი სისხლის დაქვების და კანის ნაკაწრის შემდეგმ გაშროვლებს პიტხაღამის საპაროლის მედიცინის საკლდევი ინსტიტუტი მოამდინდა.

ერთი სიტყვი, ძიების ამ მონაკვეთს განსაკუთრებული არაფერი უძკვამს. მოკლულს განისაზიხი ირანგადევი არ იყო დაწინებულა. მკვლელი თავის მსხვერპლს ზურგიდან უნდა დასხმოდო თავს და ასე მიიღო ხოლ.

— რატომ მაინდამაინც ზურგიდან? — ჰკითხა გამოძიების უფროსმა მატურშემს გამოძიების ექიმს. მან გაწუშარტა:

— აი, შეხედეთ აქ, კეთილ მკვლელს ნათოთრები ეტყობა, ხოლო კოსტრეცის ცერა თითის მკვლევი ანახებულა. ეს იმას ნიშნავს, რომ მკვლელი თავისი მსხვერპლის უკან მდგარა, — ცოტა ხანს ჩაიფიქრა და შემდეგ დგუშტა: — ჩემი აზრით, დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ მკვლელი დასუბულად უნდა იყო. შტაკების ხალ ჰქონდა იმისი თავი, რომ დგუშტა — არაფერი დაგვეჩერებო. მეორე, თავის ხელბუდ დაწინებულს რომ ნახავდა, თვითონაც გაუცინებოდა. ეს კი მას ცოტა საზრუნავს როდო გავრწმუნო.

გვამის დაკვირვის იქნა რომ შეადგინეს, მატურში უფროსი წაიდა, იქ არა ახალგაზრდა ქალა დახვდა. ისინი ცხარეტი საათიდან მუშაობდნენ და დღემის თიამაზე არაფერი იცოდნენ.

— მაგამ ხომ შეგიძლიათ მოთხროთ თქვენი კოლეგის გვარი, რომელმაც ნაშუადღევს მუშაობდა? — ჰკითხა მატურშემს.

— ხოლდა გრანურტიკტი იქნებოდა. ფელდტარბეტე ცხოვრობს.

— მინდოდა თვითონ დეტაზა მენახა, მაინტერესებს, როგორ არის შეეცნებოდა, — სთხოვა მატურშემს ქალბატონი.

ტექნიკა ზავი ფანქარი იყო ღურჭ ქალბატონ დარჩილი. იტყობოდა, ხალოტიკტი ფურცლის ნახევო გამოყვინებნით, ვინაიდან ქალბატონი ერთი მხარე სუფთა და სწორი ჰქონდა, მეორეზე კი იხეიო ნაქნატი ეტყობოდა, ქალბატონის გარეგნობას რომ წარმოქმნიდა ხოლდე.

მატურშემს ფურცელი ხელწერილით წაიღო. თითების ანახებდის შემოწმება უნდოდა.

— ფელდტარბეტეცემი — უფროსი მოდინდა, როცა მის გვერდი დაქალა. ამისიბაში იცდებოდა საათი შესრულდა. ძალიან უტრებოდა ამ ღორის ახალგაზრდა ქალბატონს ტვინობა. უტრებოდა იქით იყო, შეიძლება გრანურტიკტი უკან სიხედავო ქალბატონი.

მატურს ნაქმედი რომ არ იცდეს. ახლა დაუფრებდა დურშემს, დანახა 30 უფრად წუთით სარგებლობს, რათა თავისი კვალე დაეჭაროს და დანახა უფრად გამოკლდევა დაქნენოდა.

წუხილი იმის გამო, რომ ქალბატონის უფროსი დროს დაწინებოდა, შედგინდა აღმოჩნდა, რადგან გრანურტიკტი სწორედ ახლანდელ დაბრუნებულად იქნებოდა და უახლესა სვამდა. მისი მშობლები უკვე დაწინებულდნენ, მაგრამ როცა მატურშემს დარტა, ბნელში მაინც ქალბატონ გრანურტიკტის თავი ამოიტეტა, ცნობისმოყვარეობით რომ იფრებოდა დაწინებდა.

მატურშემს ქალბატონე უფროსი რისთვის იყო მოხულე, დანარჩენი კი თიამაში გაეჭრებოდა. ქალბატონის მიტყვობა მარცხვამა მალე გეოვარა. მისი მშობლები საინტერესო თიამაინდ ნიშნულ უდგინდნენ უფროსი რისთვისადევა, შუადღისას, გამოძიებოდა უფროსის ტვინობის მეტად მოკლედინილი იყო, მაგრამ არ იცოდა ხოლდევი ზურტიკტი, რომ ნაქმეტი გებოდა ხოლდევი ერთი დეტაზის ჩინობის შესახებ მას ცნობები უნდა მიეცე, დაწინებოდა და უნდა ჰყვარებოდა თავი მისი.

გამოძიების უფროსმა ფურცელი აჩვენა.
— დამ, — მიღობს გაახუნდა: — დეტაზა ერთმა ბიჭმა მოიტანა.
— ბიჭმა? — ჰკითხა იმდგაქრებულმა მატურშემს.
— კალიშეშლა თავი დაუქნა.

— ზურტიკტი მახსოვს, რადგან დღეს ძალზე ცოტა მომსხვერპლები იყვნენ. მარტიკტი სუთიოდ დეტაზა მივიღეთ.

— ბიჭმა! — კიდეც ერთხელ გამოვირა მატურშემს — იცნობი მან?
— არა. მაგრამ შემიძლია გარკვეული ავიფიქროთ. დაახლოებით თავი წლისია იჩნებოდა. უახლესი ნაქმედი ქული ცხარა და ღურტიკტი პალტიკტი იცხა.

— რამე ხომ არ უტყვამს? მე ვგულისხმობ...

— დამ, ერთმა უფროსმა ძიამ მოხივია. ასე მიახუტა, როცა ვკითხე, მარტიკტი შენი მამაა თუ მამა-მეოტიკტი.

— უფრო ძიამ... ვკვლე ბავშვი ალბათ ასე იტყოდა.

ქალბატონმა გამოძიების უფროსის მარცხევი დღიშობი შეხედა.

— მე ხომ არ შეგიძლია მეიფინდა, რომ... — დაიწყო მან, მაგრამ მატურშემს უნდა შეეწყვეტინა.

— არა, მე საყვედურს კი არ გვუბნები, ვინ ძიამ იყო, ხომ არ გაცილობათ?

— არა, — მაინდოდა უფრად ხოლდევი.

— მაინც ხელწერილი ვარ. ბიჭის აღმოჩენა არც თუ ისე ძნელი უნდა იყოს.

გულბატონი საუბრის კიდომ ქალბატონის გაახუნდა ერთი ფინქანი უკვე შეითავაზებდა გამოძიების უფროსისათვის.

კიბატონმა მატურშემს შეეცნებოდა ასე და ქალბატონმა, რაკი მისი მიახატებდა უდგინდა აღმოჩნდა, უტრებლობისხანც ცხარეხანც დაუწყო სრება.

— ხანწუხარად, ღურტიკტი არ მოეხილუვარ, — უფროსი მატურშემს, — დღი მდგომარა, ფრადღიან, — მან ხელი ჩამოართვა, — დღი ბილიში ასე უდგინდა დროს უტრებლობისათვის.

მანქანაში უკვე სხვა რამეზე ფიქრობდა.

— ციფრისაქნა — უტრებოდა ზურტიკტი.

თავი მიუხედავად

ფრანცი საბალოდან ნიშნულ გამოვიდა, და როცა სკიპე მოკრუნებულ, ქალბატონისათვის გაეჭვებოდა მხლავ დანახა, უფრად შეიჭრა. ქალბატონი დღი აღმოხუნდა და სწორად შეხედა. ფრანცის იქ უფრად თიამის მოულოდინედ და რადევი ავი მომარწვებოდა იყო.

— ისე აქნა ხარ? — ჰკითხა აჯანყებულმა ხშით.

— ასე ხალ ვიქნებო? — ფრანცი თვალბის მოუტევიო მიუხილუდა.

— გაციონდა რა მოთხარ ვიტანებ?

— რაი, იმ ბებრებამ?

მხლავა წამოხტა და სიძულველითი შეხედა.

— დამ, ბებრებამ! — დამიხა მან, — რა თქმა უნდა, გავიტრებდი!

ქალბატონის დღიშობა გაეჭოდა. მან ხომ უფრადფერი გაეჭო, ხომ უმწინდა და მან, რატომ არაფრის ამბობს? დროს მოკლდა, აღარ არის ქალი, რომელსც გვირგვინს მივიღო თვების მანძილდევი ვეღარ ჩამოვიტოდა.

ვებ ფრანცის კი ამბავი იცოდა და დღიშობის ნაქმეცამა სულად არ გააყავა?

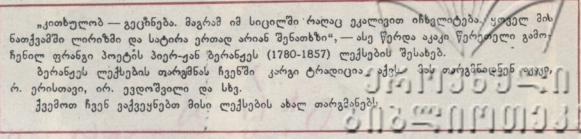
წელა აქნა თავი, ძალიან წელა. ქეჭორ დაეცინდა ფრანცის და უფროსი: — შენ გე ატყობი იცოდი!

ფრანცის ვებ თავის დაქვინდა მოტრებინა, მაგრამ ქალბატონის მხარე უტრებოდა, მხლავა მას თვალს არ აცილებდა.

ღარიბები

ვაშა ღარიბებს, დიდება, რადგან უნახვერებენ ერთმანეთს დარღვა და შვიერ დღეებს ბედნიერი წუთით ავსებენ...

ღარიბებს ვაშა! რა ხაჭირა შევახსოვ ხოცა, მარტო სიმღერა აქ არა ქმარა, წლობით დაგროვილ სიციფს, ბოლშას ერთი სიმღერა დაიტევს განა ხულ უბრალო აქვო წესებს ღარიბო, მაგრამ თანხა მტაცოც აქვო, მწერა, და ტბიურარი მოწვევა მართლის ეს მხიარული ჩემი სიმღერა. შორს არ დაეუწყებ მაგალითს ძმებს, ჩემო სიმღერავ სწორს ვაშაბო მუდამ — ერთ ახალა ერთი პოპორის: უპარტეო და მათხოვრის ვუდა ვმირეხო, თვენი მსგეობით ვსარობო, თუქა არავის ელოთ შევედულად, არ ვინძერდებთ, რომ ვაიარათ ცხვარაც უბრალო ფეხიშველებმა! ცხვირება ჩვენი არის დუჭირი, მაგრამ თუ დატავს ეწვია ტრფობა — ისე ყოველად იღობის იგი, უერას დააკლებს შუღლი და მტრობა! ჩინებულთა თანხის ლხინი, ვადახალო თუნდ სახლის სვეტზე, ხელს არ შეგულის სიმტკიცის ბინის, როს სახეს ჭევა მეგობარს ტემს ვაშა ღარიბებს დიდება, რადგან უნახვერებენ ერთმანეთს დარღვა და შვიერ დღეებს ბედნიერი წუთით ავსებენ... ღარიბებს ვაშა!

„ეთიხლობ — გეცნება. მაგრამ იმ სიცილიზ რადაც კლავით იმგეობება, ყველე მის ნათქვამში ლირიზმი და სატირა ერთად არიან შენახიზი; — ასე წერდა აკაკი წერეთელი გამოჩენილ ფრანგი პოეტის პირადან მატრანეს (1780-1857) ლექსების შესახებ. მატრანეს ლექსებს თარგმნის ჩვენში კარგი ტრადიცია აქვს! მის თარგმანდენ რადე, რ. ერისთავი, ირ. ევლოშვილი და სხვ. ჭეუბით ჩვენ ვაძვევნებთ მისი ლექსების ახალ თარგმანებს.“

მესამე ქმარი

დამატენეს ჩემმა ყოფილმა ქმრებმა, მაგრამ გაგზოვიდე ჩიხრზე მესამედ, მორჩილი გახლავით შეუდელო მეტად, არ მახსოვს სიტყვის თქმას რომ ბედავდეს. ქონდრის კაცსა მგავს ეანი სიმალოთ, სასაცილო აქვს მას გამოხედვაც; „იცოც!“ — ვუბნებები — ღმერთს უშალოდე, ასეთი ცოლად შემოგვება ბედა! ტკაც ებაში რას მგავს, მართლად და მართლა, ზოდა, მეც ჩემსას გაგიტან ახლა!

ექვსიოდე თვეს არცაი ვაგელო (ღმერთი გამოწერეს, ვტუროლო თუკი) ქორწილის დიდანი. ზოდა ვავხვდით, ერთის მაგივრად ვაგვიჩნდა ტუტისი ვაგზარდა ენა: — ქალო, ჩემს შვილებს, რაჟა ანაოვლენი ვიკაც ტბების, „იცოც!“ ვუბნებები — სალს მორიდე, ცოლად შენივსი ვეცე მეტად! ტკაც ებაში, რას მგავს მართლად და მართლა, ზოდა, მეც ჩემსას გაგიტან ახლა!

ნათლის ფული შემოვიღია ასესხა ენაშა (ცინ დაუბრუნებს!) ქმარი იმ თანხას კი შევიღია; მაგრამ მალე-მალე ხარკზე დიდდუნებს; მისს წუნუნით ვაწყვალდა ველი: — ვი-ის შეგებ, სად არის ფული! — „იცოც!“ — ვუბნებები, — რადგან ავივრდი, რაჟა ბელი მოხვდება, სულაც ვაგვიძის ტკაც ებაში, რას მგავს მართლად და მართლა, ზოდა, მეც ჩემსას გაგიტან ახლა!

მე და ნათლის მოგვისწრო ერთობელ, დიდე ამბავი ვაგივან თუნდოც.

სალო იყო, საათი მეტებერ, სურა უკუარის, რამდენიც უნდა. შენააქმენდე ვიხსებოთ თბილად, ვართი ენავდა. შესვივდა მგინავ, ვეშვიდობებოთ ერთმანეთს ტბილად, როდის ვივინებოთ ცვლავ ერთად ნეტავ! „იცოც!“ ჩემო ქმარო, ჩაივდე ენა, როგორ ვაბედა; ამბილო წუნენა ტკაც ებაში რას მგავს მართლად და მართლა, მე ისევ ჩემსას გაგიტან ახლა!

ერთ დღეს იმ ჩემმა ენაშა ზღლივდე დავსივდა ლდის მორიდლო კობას, იქ პეტრონელს ლანდოც შენივსენი, წარმოადგინეთ, ენი არ ღმერთი, ლოლით გამოშორავს ის დიდებერი ლუმაშესი აბაბო იტენია, ცერებოც შუღდა, მოხვი ბელი, მაგრამ მოვოცე, მოვოცეა ლხენა! „იცოც!“ — ვუბნებები, არ ამაყვირო, არც ვარცხვენია, ლოლით, ვარცხენილო ტკაც ებაში რას მგავს მართლად და მართლა, ზოდა, ცვლავ ჩემსას გაგიტან ახლა!

ისე კი ენი ცული არ ვახლავო, თუცე ტბარჩილი და ვაგზდირია; ხლოო ნალოთა ურჯის დალას, და თანაც ძალი უფავარს ძალიან. ჭირბა წაოლს; იღებოთ ენისი მინიც ეუბრბანებს: „საწაწალო ჩქარა!“ ჩანებას მათი თავი და ტანი, რამ დაულოთა ღონე და ძალი!

თარგმნა შპის სემოსპურამ.

სწორად და დამახულობით აღსავსე წუნში თავი ვიკაც დააკუენა. თითქოს სახმდრო პრანების დაუმორჩილენო, თავები ერთდროულად მოიტკრიავდეს. მერე ერთმანეთს ცვლავ გამოცდილად შეხდდეს, თითქოს უნდოდათ ვაგვით, რომელი მათგანი დღერთა და შეწინადა. — დამაშალო! — ჩურჩხულით თქვა ზეგამა. ფრანს იხეც ტბირულს მიეფარა.

ხელმოივრედ დააკუენეს. — მივდივარ! — განსახა ქალო, მაგრამ ვიდრე კარს ვაივდება, სარკის წინ თმები ვაისწარია და სცავა, როგორმე სახიან დაახვერდობის კვლი წაეშავა.

გარეთ სახა კაცი იდგა, ჰელგა მათგან მხოლოდ ჰენწლი იცნობდა. — შემიძლეს ერთი წუთით შინ შემვივიდეთ? — ჰკითხა უბნის რწმუნებულმა. — ჰელგამ თვაი დაუწია და შიგინი შეუძვდა. — ლივტენანტები მოსე და იოაბიზი — წარუდგინა ჰენწელმა, რაცა ეცნო-ლანი იოაბიზი შეგადუნენ. — ვაბარანდით! — ვამლოობს! — მოსე და იოაბიზი სიტყვა ამეც სოფელში მომუშავე თავიანი კოლეგას დასთმეს. ჰენწელს კი ეწინააღმდეგებოდა ლაპარაკის დაწევა. ტენწლებოდა იმიტომ, რომ ლივტენ შეგებო, არ სოფელს, არ აშინებენ. და აი, ხალა, რომე-ღომე მათგანი ხანსჯავროს წინაშე უნდა წარმოგვარებოთ! აქ გულგახილად ვერ დარჩებოდა; აშინებენ ისე თითოეულეც ცხუბრებოდა. აქ ყველას თავიანი მოცდილობა ეკისრა, ყველას თავისი წვლილი შექონდა ახალი ცხოვრების, მწვერლოებაში და თუ თითოეული მათგანი ერთი შეხვევით სულ უშინაშენ-ლოც კაცია კი მოიტანდა მის კედელზე, იგი აღარ დაინერგოდა.

— დაბა, ქალბატონო ზატლერ, — დაიწყო მან. — ზოდიში, რომ ასე ვვიან შეგაწუხებო, სად არის თქვენი შეუდელო? — ვიდრე ლაპარაკობდა, მაგივრად დახვებულ თავის ქუდს მიხსტრებოდა. — არ ჩიო, — უნახებო მკლემან. — როგორ, შინ არ არის? — არა. — ვაყრდობები ზომ არ ხართ? — წარბიება იოაბიზიში. — ეს რაგომ იფიქრეთ? — თქვენს შეუდელოსთან არ ლაპარაკობო ბოლომე? ისე მიდის და მოდის, როგორც მიტოვებებ? — იგი უშარად მიდის და ხანდახან დაბეც ექა ჩინება ბოლომე. ზენწელი ვაბარდა. — ქალბატონო ზატლერ, — ხმას აუწია, — თქვენ არც კი ითხოვლობით, თუ რაზე მოვიდა ასე მოულოდნელად უბნის რწმუნებულო ირო პოლიციე-ლით და რაგომ ვაწყობენ დაკობას? იქნებ თქვენ იცით, რაც მოხდა და სახეც არის თქვენი ქმარი? ჩვენს კი აქ არ არაფრის მთქმელობა დასუსტებს ვაძა-ლივტენ, თითქოს საღებავად ვიყოთ მოხვდო.

ჰელგას მიუღო სხეული ისე უცხვცახებოდა, როგორც სიცილის საწინე-ღლები შეფრთხობულ ნიტს, რომელიც მიკენ მხარავრო მიმავალ კატას ხე-დაც და ვაგვირის ღონე აფარა აქვს. — ასეთი ჩიხში თავისი თავი თვითონვე მოაწყვდა.

(გაგრძელდება იქნება)

გერმანულიდან თარგმნა გენსარა შინელაშვილი

ლურჯი დაფენი სიმწვანოდ
ლავარში შეტორცილა ეს კომ-
იტი ახალ დასვერის ქალაქს, პა-
ლასტომის ტანს და ზღვის სიერ-
ცს.

კომეი უძველესი ქვის შენობა
ფოთში. საუკუნეთა განმავლობაში
იგი მიუძღო ციხე-სიმაგრედ იყო ად-
მართული ეგვიპტელების ამ სტრა-
ტეგიულ ბუნებზე. მაშინ ზღვის პირ-
ად მდგარა კომეი. სულ ახლი მან-
ძილე ტრანზიტბინდის ჩიონის შე-
სართავი ზეგამი შეჭრილი შლითა-
ნი ტალღები. მაგრამ დაბო ვითარე-
ბანი ზღვის უკან დახევია და ახლა
შორს დოლოდებენ მისი ლურჯავალი
ტალღები.

კომეი ქალაქის ბაღის ჩრდილო-
დასავლეთი არის ამართული. ირავ-
ლე ფიანის ცაში ატორცინილი ჰე-
რები, ნახები, ფრუბები, აყავებულ-
ი მავროლები და კოლხების მი-
წის ახალი სტუმარი, შორეულ ტან-
მანიდან გადმოირჩილი, მართა
შეგანად შეფთილი ეკვლიბები.
კომის ირავლე გაწილია სუბე-
რისკული და დეპორტული სუცინ-
რები დადებული ხადი. ეს სტორ-
რული ადგილი ფოთში. მას დიდი
წარსული აქვს.

მგელი კოლხის ცხოვრებაში
მრავალი ელემენტალი დატრიალ-
ბული და სანაწილე აშეგების სარბი-
ლი იყო ეს ადგილი. რაკ სიტყვა
მოგანა, მინა შოგი რაი შეგავს-
დები წარსული ამ ახალ გვეუ-
ლებში. ამ მომალ ფაქტია სვედ-
დოსნი. დრო-პაისი მტერთა და ფ-
რტა.

ბაღის გადამა, ჩრდილო-აღმოსავ-
ლეთი, მთავრული საუფრის და
საწყისი ბაღის მოდანი იყო. ირ-
ავლე იფა მისი ბოგანებზე შეუწი-
ბული დუნებში და მოძვრო საპეო-
ფრულელები, რომლებსაც რიონი ჩუ-
ცილია. იგი დღესაც იმვე კლა-
პოტი მიგართება ზღვისკენ, შედამ
მდინარე, დანი და მდინარე. ამ იყო
ფოთის უძველესი ბოლია. ჩიონის
მდინარე ტალღებზე ირწიოდენ
რეტი შეჭრილი, არდასაშეებელი,
მაღალმანები ხომალდები და მსუ-
ბილი ახილბი.

ფოთის ბოლია და მისი ბაზარი
განამტელი იყო აღმოსავლეთის და
დასავლეთის ქვეყნებს, ხომალდ-
ებიდან გადმოიფარა ამათი ქრისი გაქ-
ნილი ვაჭარი, ისინი დასდებოდნენ
ფარულელების მიმართული ხა-
ლანებზე, ჩამოიდგინდნენ ფერად ფინ-
ქებით თითოეუი ვაჭარს ადუღულ-
ნებდნენ ნარკოლებს და დინკა ბა-
სახილდნენ. აქვე ჩაღის ფსად იქნ-
დნენ ილიმის სოფლებში ჰერდების
მირა მრავალბული ულამაზესი ქა-
დავებს. მათს ნილანად ერთად შე-
შორილი ვაჭარბებიც გაყავილი. აქ-
დად ხელ-ფეხმართული ძველი კო-
ლხები, ისლამი ქვეყნების პირა-
ხანებში ავტორი სუცინების, ფა-
შაშებისა და ბეგების ძველური თინის
დასაყუფიფილდობა.

მეტყობატი საუფრის პირველი
მესამების მანძილზე დღევანდელი
სტრატეგიული ზონაში მილიანად

ოსმალეთი ბატონობდა. მისი ხელში
იყო: ბათუმი, ფოთი, ანაკლია, სო-
ხუმი, სუნჯუკ-ყულ და ანაბა.
მაშინ დღევანდელი ფოთის ქალა-
ქის ბაღის ტერიტორიას ვაჩის ვრტა-
კეთიფრის მავალი გვლავანი. მის
ზღუდეთა შორის იფა ჩამდენიმე
თოფუნა, მწეო ოსმალთა ქარბილის
სამარბი იარაღები: სიმაგრის გავლ-
ისი ჩრდილო-დასავლეთის ზღუდელზე
ამართული იყო ულელი კეთი ნაგე-
ბი, კონსტანტინე გუმბათი სურე-
კები აყავილი სამართალიანი კომ-
იტი.

კომეი იფა ოსმალთა ჯარების
სარდალი და ფოთის მფლობელი,
კოლხელების დაუბრუნებელი მტერი
ქუჩებში. მისი უღებები ვრცელ-
დებოდა დღევანდელი ფოთის
სადგურამდე. ამ იყო საზღვარი. იწე-
რის დინარე ციხედა აქედნე სანა-
ოსნი არი იყო, ვაჭარის სანებრ-
ელის შიბის ბაღის ბრძანებში.
არბის თაფანი იფა ვაჩი — სიმა-
გრე. ამ იმეგობდა ფოთში ვაჭარ-
ის საჩინო. ბაღს ახდენდნენ
ავრევე მრავალბული და ფოთის ბა-
ზარზე გასაყიდე წამოყვანილ ად-
მანებზე.

ქუჩებში მარტი ამ მხარის დაქ-
რობით არ იყო ფიფიფიფიფი. იგი
ცნობილი მონებში მოპირე იყო. ჩა-
ლის ფსად იმედა სანებრელის
სოფლებიდან დაღიანები, ჩიონების
აფეკების და ფიფიფის კაცების მი-
ერ მრავალბული და ფოთში ჩაყვანი-
ლბუებს. თუ რომელიც იყო მო-
წინებოდა, მწეო ვაჭილია, ზოლი
როცა მოწინებრდებოდა. სტეზიანი ერ-
თად ვაჭარანი შეუდგებდა და ზა-
რობის ლესი ჰყიდა ჩამოსულ ვა-
ჭარებზე.

ავასთამი კი იმ ხანებში უკვე მო-
წინებელი ლესი მფიფიფიფიდა.
ქარი მოიქცეოდა ზღვისკენ. 1807 წლის
ამართლი ვენერალმა პუსტოშენის
სასტრე ბრძოლის შედეგად ანაბა ი-
ლი. უფრო ადრე, 1804 წელს, მწინარე
ხიბის შესართავზე, რუსის მჭებრები
აწინა სკაიდე ძლიერი სიმაგრე
ფორტ-უდა, პრინალი უღებუა. ეს
სიმაგრე პირბაზრის ფოთის წინააღ-
მდეგ იყო მიმართული. რუსის მჭ-
ბრების, მოთულიოდან მოყიდებულ,
ყველაზე ბრძოლა ჰქონდა განაღბუ-
ლი. ამ კი სუსტი იყო მისი ძალა.
ფოთზე გასაქმებულ უღებუდა იქნე-
ბი, ფრუბები უღებულის სარდალი
და. ამიტომ არ უწილიდა ვაჭარბი-
ბიანი ქუჩებში. უფრო მიზერბ-
ბულ დროს ეღებდნენ.
იუ ასეთ დროს ვენერალმა ირბე-

ლიანმა მოავარსარდალ ტორმასოც
თავისი გეგმა განზრზარა და გაითი-
ხოვა უზუნუნის ნებართვა ფოთზე გა-
საღმკრებულად. ტორმასოცმა შორის
დაიქირა. ჯერ მოვეფიფიფი, მოვა-
ყიდიო, უბსუბა ირბელანის მიფი-
ვაჩისარდალმა და ამასუსს ძვირ-
ბული ნიფიფიფი და მისი უღებუდა: ერთი
იქტრის ხალი, რომელიც 1000 მანეთს
წილი რიდა, ორი ჩვეულებული მან-
ელი — თითო 100 მანეთი, ერთი
ძვირბული ქამარი — 150 მანეთი,
ორი ჩვეულებული ქამარი, თითო
80 მანეთი, ორი ზრილირის ბეჭე-
ლი, პირატი 550, მთიერ — 450 მა-
ნეთი, სუთი მადალი — 3 იქტრისა და
2 ვეჭილასი.

ვენერალმა ირბელანმა გავლ-
ქარბებზე ხელი იბოდა და სასწრაფოდ
შეადანს დეპუტეცია ქუჩებში-
ლის გასაღებარდა და ამ სასწრაფის
მისართიფიდა.

მდიდარი სასწრაფოდ დატვირთ-
ული დეპუტეცია თაფიბიანი და აღ-
მოსავლური სიღნაღი მიიღო ფოთის
ფაშამ. როცა სუბარი ფოთის დე-
ლუგე ჩამოავლდა, ფაშა ვანრისდა.
ქუჩებში ამ კარბე იცოდა, რა შე-
ფევი უნდა მოყლიდა ფოთის დე-
ლუგის მხარე. მუგე ხელი სანახარებზე
ამ უძლიერესი სიმაგრის დატვირე შე-
დგე ოსმალის ხელი უნდა აფი-
ბოღის ამ მხარეზე.
ამ დღიდან ქუჩებში იმეტი სოფ-
ხილს, დაუთერებულ გამოითხოვა
მავლები სარბილიზინიდან.

ირბელანი ადრევე იყო დაქრუ-
ნებული, რომ ტორმასოცული
„მოფიფიფი“ ხებრით ამ ვერაფერს
გახლებოდა. ამიტომ მან ზრბილის
გზა არჩია. ჯარი კი ძალზე უცოდა
ყავიდა, მაგრამ მან კარბე იცოდა.
თუ ჩიონდენ სიძულელი შე-
ყურებდა ქუჩებში სანებრელის
და გუბრის მოსაღებულ, განსაკუ-
რებით გულყვანილა. ირბელანმა
კარბე იცოდა, რომ ფოთის ბაზრის
დასაბეჭადე უფან არანე დასაბე-
ძამიტომ არ დაუფიფი, სოფლებში ფ-
ჩინი სანდ პირბი, ხაღს საღ-
მწილი მოიუფიდა. მართლაც, ვისაც
თოფის ტარება შეეძლო, ქრბულე კაც
გამოვიდა, მზარბი ამოუდგა ირ-
ბელანს. სულ მცირე მისი განმე-
ლობაში შეუგინა გუბრა-სანებრ-
ელის უძლიერესი სახალხი მილი-
ცია.

ადიჩინდენ ფოთისკენ. შეზინდებ-
ისას „ლუა“ შემოარბეცეს ქალაქს. და-
რწეო ფიფიფი ბრძოლა, თიფიფისა
და ზარბანების გრილი აყურებლი
იქაურობას.

ბრძოლის დაწყებიდან მეექვსე
დღეს რუსების არბის ნაწილები და
ქართული მილიცია ერთად შეიჭრნენ
სიმაგრის გავლავანი. ასყურები უგზო-
უცვლელ ვაჭარბინდენ. მათ დატვირ-
ული კომეცია, მისი გავლავანი და ჩიონის
შესართავი მიუწინდენ. ამ აფრადაშე-
ბული ხომალდები ელოდებოდათ.
ყველს უწილიდა ჩაქობა, დატვირ-
ენს ერთი-მეორეს, შექინა ხოცვა-
ვარტა.

დასაქრებულმა ქუჩებში იფი-
თავის ხელი მიართვა გენ. ირბელ-
ანს ფოთის ციხე-სიმაგრის უღრმა
ზარბ გასაღები, რომელიც ახლაც იწა-
ხის კოლხების მჭებრითციფიფიბის
სოფლებში.

1859 წლის პირველი იანვრიდან
ფოთი ქალაქი გამოცხადდა. ამ
დღიდან მას მრავალი ჩიონისა და
ფაროსანა მხოლოდ მივლიანი, ძველი
ღვთიერი მანქან ვერაფერს შეეცოდა,
აქსლანებინაშაშა, ვარდინაწილ-
იყვანა და პოლიტეკნიკურმა ფოთის
ძველი ჰრილიცა ვერ დაუბედა.
არაფერი იცვლებოდა ფოთში:
ცალკე ხელშეფიფიფი იყო მისი უსუ-
ფიფიფი, ქუჩები, სიბრბინე, ტბი-
რები, ეკლარბები, უღებობა, ირ-
ავლე კომეცია იყო უღებობი, ვაჭარ-
ბი, ტარბიანი, არბი ჯრბისი და
სოფლის ქვეარბიფიფი და ნაწიფიფი
კაცების სარბირობი.

1894 წელს ფოთის ქალაქის თავად
დიდი მართავლი შეწრალი და საბო-
გალი მოფიფიფი ნიკო ნიკოლაძე არ-
ჩეს. ფოთის პირბის შეწინებლობა მის
თანინობით დაწეო და დამთავრ-
და. ნიკოლაძე ფოთი სულ ახალ ვა-
ილებ დღევანე და ვაჭარნი კომეცია
შეიცოდა სახე.

თუ თანმარბრევე თობა არა,
მიმავალი თობა მხარე დაფასებს —
„იშეთილი კაცის დარწმუნ“ — აღ-
ინაწილად ვაჭარი „ლუა“ 1913 წელს
და მრავალი, ჩვენმა ჩრბი ლრბე-
ული დაფასა ეს დიდი ადამიანი,
რომელიც მთელი სოციტულ ქარ-
თველი ხალხის მფიფიფიფიფის
ბრძოლობა გაბატონა.

სოციალისტური რევოლუციის შემ-
დედ დარწმუნ ახალი არა ამ კეთი-
ლის, ისე ჩიონარბი მთელი ჩვენის
სამშობლოს ცხოვრებაში. დღეს ფო-
თი მოწინარე სოციალისტური ქა-
ლაქი — აყვავებლი და დამწეფიფი-
ული ყველა იმ სოციტო, რაკ სოცია-
ლისტის ბეჭეტი მოტრანა ჩვენს
ხალხს.

გიორგი აბაშიძე
საქ. სსრ კ. მარტის
ხარ. ხარ. რედაქცია
განმარბრევე

ეროვნული
ბიზლიოთეკა

რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი, მოსკოვის საერთაშორისო კონკურსის ლაურეატი ირინე კანდიერი და მსახიობი ზაქრო ამონაშვილი.

ფოტო შ. ფიჩხაძისა.

ИНДЕКС 7505

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

92 სამყობიო

